

הישיבה המאתיים-ותשעים-ואחת של הכנסת התשיעית

יום רביעי, י"ג טבת תש"ם (2 ינואר 1980)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:00

הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה

אולי בכל זאת מתכוונן ראש הממשלה, ביום ההוא, בקריית-ארבע, ורואה לנגד עיניו את התמוטטותו של שלטון החוק במדינה. אבל בא יום ראשון האחרון, באה ישיבת הממשלה השבועית והוכיחה כי ראש הממשלה לא ראה דבר ולא למד דבר. הוא ושריו ממשיכים לכרכר בכל עוז לפני גוש-אמונים, ואנחנו משיקים ורואים את ראש הממשלה והשרים מפוזים ומכריזים לפני הגוש ואנחנו בוים להם בלבנו.

חברי הכנסת, ייתכן מאוד כי אין עוד טעם להשמיע דברים באוזן ראש הממשלה המסרבות לשמוע, אך מוכיחה להימצא בממשלה אוזן כלשהי, אוזן אחת שהיא עדיין, ולמרות הכול, כרויה להאזין. אולי ננסה להפנות דברינו הפעם אל שרי התנועה הדמוקרטית הסבורים משום-מה, כי הם את נפשם יכולים להציל במחאות חלולות ובהצבעת נגד חסרת סיכוי.

ידיד ערשי (התנועה לשינוי ויזמה):
אף אחד מהם איננו.

יופי שריד (המערך):
זה יעבור אליי, אל תדאג. דברים מסוג זה עוברים. סגן ראש הממשלה יגאל ידין, האיש שיצא לפני כשלוש שנים לתקן את העולם, להציל את המדינה — עד מתי יוכל האיש הנלכב הזה לשבת בממשלה על הורים הנבולים והנרקבים של שבעת עקרונותיו?

מרדכי אלגרבלי (התנועה הדמוקרטית):
עוד הרבה זמן.

יופי שריד (המערך):
שרי-המשפטים שמואל תמיר, השר המופקד על חוק, על הסדר של המשפט במדינה — מי בינינו מדבר גבוהה כמחור, כשמואל תמיר, על מדינת חוק? מי ידמה ומי ישווה לו מן הבחינה הזאת? האיש שהיה מוכן, כביכול, להתפטר מן הממשלה על שחר הפרס לטיים, האם הוא לא יסיק את המסקנות כאשר מתעלים מדעתו כשר משפטים בסוגיה כבדה ועקרונית כזאת וכאשר מבקשים מהיועץ המשפטי, אמנם בכבוד ובנימוס, לשמור את עצותיו לעצמו? והשר ישראל כ"ץ, שאין לו בלא-הכי מה להפסיד בממשלה אלא אך ורק את מקום מושבו ואת תארו, האם הוא לא יקום ויאמר: עד כאן, דיינו? הרי כל השלושה האלה אינם יכולים להסכים, מלכתחילה, לעצם קיומו של הישוב באלון-מורה, שאינו נמצא כלל על מפת המצע שב- להם, ואלה הם האנשים שנישאו אל הכנסת ואל הממשלה על הגלים הגבוהים של המחאה נגד המפלגות המסורתיות, ועתה הם נוהגים כגרועים שבשקטנים. האם

היורי פ. שינמן:

הריני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. על סדר-היום: הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה. את ההצעות יציעו ארבעה חברי כנסת. ראשונה, רשות הדיבור לחברי-הכנסת שריד.

יופי שריד (המערך):

אדוני היושב-ראש, על שלושה חטאי הממשלה הזאת באלון-מורה ובהר-כביר ועל ארבעה — נביע לה אי-אמון. אחד, על שהקימה מלכתחילה את אלון-מורה בניגוד לרצונה, בעל כרח, בלחץ ובאיומים של גוש-אמונים. שניים, על שביתתה את בית-המשפט כאשר עד עצם היום הזה, כעבור עשרה שבועות חמישים, לא כיבדה את פסק-דין וספק רב אם תכבד אותו בכלל. שלושה, על שהפרה, חוזר והפר, את הבטחתה תיה לציבור בארץ ולכנסת — לפנות את אלון-מורה במועדים ברורים שהתחייבה להם. וארבעה, על שהיא עושה שימוש בצה"ל, בחייליו, בכליו ובמשאביו כדי לפייס ולרצות את גוש-אמונים ובלבד שיעמוד הגוש מזעפו. על שלושה חטאים אלה של הממשלה הזאת ועל הארבעה — אנו מביעים לה אי-אמון.

חברי הכנסת, לא שמחנו לאידו של ראש הממשלה כאשר ראינו את קבלת-הפנים שערכו לו בשבוע שעבר בקריית-ארבע. קשה לשמוח לאידו של ראש ממשלה, כל ראש ממשלה, כאשר הוא מבוויש ומבוזה. לא שמחנו לאידו, אך גם כלל לא הופתענו. זה זמן רב אנחנו אומרים לממשלה ומזהירים אותה כי היוצר גולם ומ"קווה לשלוט בו לאורך ימים — סופו להתאכזב מרה ולהצטער צער רב. ואנחנו ראינו בבירור כיצד הגולם הזה הולך ונולד, הולך ונוצר. ראינו כיצד מר בגין בקיצוניותו, בליל ההזדהות ההוא על הרי סבסטיה, מיליד את שרון, ושרון הוליד את לוינגר, ולוינגר הוליד את פורת, ופורת הוליד את קצובר, וקצובר הוליד את מזל — מזל היוזקת — ומזל היוזקת ילדה את הרב כהנא, וכל אלה הולידו את הגולם, זה הגולם הקם עכ"שיו על יוצרו.

חשבנו — אולי למד ראש הממשלה בשבוע שעבר, בקריית-ארבע, לקח; אולי הבין ראש הממשלה, סוף סוף, כי אלימות שמעלימים ממנה עין גוררת עוד ועוד אלימות; אולי הבין ראש הממשלה כי פריצת גדר, שמשלמים לה שחר, תובעת עוד ועוד שחר; וחשבנו — אולי נפקחו בשבוע שעבר, בקריית-ארבע, עיני ראש הממשלה לראות את הקו המבדיל בין חממות-מוח לבין אידיאליסם, בין קנאות לבין חלוציות; האמננו לרגע,

חזרת י"א, ישיבה רצ"א

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויומה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פניני אלון-מורה —

חוזר ונשנה בעצמה ובהחלטותיה, אין לאופוזיציה במקרה כזה אלא להצטרף אל הממשלה בקונסנזוס לאומי רחב של אי-אמון עמוק ומוחלט.

הח"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת רובינשטיין.

יודאן עטשי (התנועה לשינוי ויומה):

אני אנמק את ההצעה.

הח"ר פ. שינמן:

בבקשה, חבר-הכנסת עטשי.

יודאן עטשי (התנועה לשינוי ויומה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להתחיל בפתגם ערבי שמשמשים בו דווקא בזמן האחרון: אדם יכול לעקור כל דבר שהוא עצמו נוטע, פרט לאדם עצמו. כאשר אתה נוטע אותו — הוא עוקר אותך. לפתגם הזה יש שתי משמעויות: האחת — העם נטע את השלטון הנוכחי וציפה לקצור פירות. אך במשך שנתיים נוכח לדעת שחברי הממשלה עוקרים אותו ואת האינטרס שלו; השנייה — הממשלה נטעה, שתלה וטיפה את גוש-אמונים, ובמקום לקצור או לעקור אותם, הם, גוש-אמונים, יעקרו את הממשלה משרשיה.

העם שנתן לכם רוב כדי להרכיב ממשלה לא בחר בגוש-אמונים, הוא בחר בכך, וגם על כך רובו מצטער. בינתיים קיימת תחושה שגוש-אמונים הוא שמנהל את מדיניות החוץ והבטחון של המדינה. הוא אף מנהל את המדיניות הכלכלית, כאשר הממשלה מקציבה סכומי עתק להתנחלות בעוד קשיי החינוך, התחבורה ומחסור במגורים מהווים מקור סבל לעשרות אלפי ישראלים.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, זה שנים רבות לא היה בשום מדינה דמוקרטית מצב כמו זה השורר במדינה שלנו. קבוצה שיש לה נטיות משיחיות, כפי שתוארו על-ידי ראש הממשלה, קבוצה קיצונית מבחינה דתית וקנאית מבחינה לאומית מחזיקה את הממשלה בברדנה ומשמשות באמצעי סחטנות ועד שהממשלה נכנעת לכל מה שקבוצה זו רוצה.

בזמן האחרון אנו עדים לכך שדווקא במדינה מזרחית-כינוית — באיראן — קיים מצב זהה. קבוצות דתיות קיצוניות קובעות את מצב המדינה ומכתיבות את רצונו. לכן אנו עדים לאנארכיה הפוגעת באינטרס העצמי של איראן עצמה. למצב כזה אף ישראלי אינו שואף להגיע. אך אם מצב העניינים ימשיך להיות כפי שהוא, אין לי כל ספק שאנחנו צועדים לקראת אנארכיה, שאותה מסיבותיה העיקריות תהיה חולשת הממשלה כלפי גוש-אמונים וכניעתה לדרישות שמקורן בדת ובפאנאטיזם. אם כך — מדוע אנו מתריעים, מז' היריס, מבקרים ותוקפים מה שקורה שם? תוקפים פאנאטיסם דתי ולאומנות שאינה יודעת גבול באיראן, בעוד שמצב כזה שורר גם בקירבנו?

היו ממשלות רבות, ועשרות שרים התחלפו מאז קום המדינה, אך עדיין לא היתה ממשלה אחת ששמה ללעג ולקלס את חזונית-דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בנושא הקשור למדיניותה או להתנהגותה של ארץ-הממשלה. אם המוסד הזה ייפגע ונתחיל להתעלם מחזונית-דעת שלה, מה יגידו עלינו הדורות הבאים ואיך ייראו פני המדינה והחברה?

אפשר עוד לקוות שהדמוקראטים האלה יגיעו ברגע מסוים אל קצה גבול היכולת וההשפלה העצמית?

ואם לא הדמוקראטים, אולי בכל זאת הליברלים. לים. אולי ננסה להפנות הפעם דברים גם אליהם. אתם, הליברלים, הרי חייבים משהו למורשה של ברגשטיין, של רוקח, של ספיר, של סרלין ושל רימלט. מה עוללתם למורשה המכובדת הזאת של אחריות, של מחינות ושל שיקול-דעת? מה לליבראלים שלכם ולרוח העיוועים השוביניסטית והקליראליטית הסחופת את הממשלה הזאת והמתעתעת בה? איבדתם כל סימן של זהות עצמית, איבדתם צלם מדיני, וכאשר נמחקים כמעט לחלוטין סימני הזהות העמדתיים אין פלא שמדקרים לעין סימני הגסות, הוולגאריות והאופורטוניזם שכל כך מאפיינים אתכם היום ומייחדים אתכם לרעה. ייתכן כי בכל העולם הפוליטי הישראלי אין חזוין נלעג יותר מן הברית הזאת בין הליברלים לבין לוינגר וקצובר, ממעשה הכלאיים הזה של חריש בשור-גוש-אמונים ובחמור-ליברלי יחידיו. האם אפשר עוד לקוות שהליברלים האלה יגיעו גם הם, באחד הימים, אל קצה גבול היכולת, ההתבטלות העצמית וההתבזות הבלתי פוסקת?

וכך יושבים גם הדמוקראטים וגם הליברלים בממ"ש הזאת, ומנהגים ומובלים על-ידי שר התקלאות, מעמידים פנים כאילו כבר נתקיים בהם חזון אחרית הים — "וגר זאב עם כבש וזמר עם גדי ירבו ועגל וכפיר ומריא יחדיו, ונער קטון" — לא, לא נער קטון, נער גדול, "נוהג בם".

חברי הכנסת, אין לתלות תקוות כלשהן במפלגות הדתיות במצבן הנוכחי, ולא נשחית דברים באזניהן. אם היו בינינו שר חושבו אחרת — הם עמדו על טעותם השבוע. כי המפלגות הדתיות מוכנות למחול אפילו על כבודה של השבת ובלבד שלא יינתקו מן העטינים של השלטון, ובמיוחד מעטיני השלטון הזה, הטוב והמיטיב, הרוצה להיניק לא פחות משהמפלגות הדתיות רוצות לניקו, והן, כידוע, רוצות ארבה. כאשר רוצים להפיל ממשלה אחת — אין טוב מלגייס את השבת ולהרים קול זעקה מרה על כבודה שחולל. אבל כאשר אין רוצים להפיל ממשלה אחרת — אפשר להניח גם לשבת בחילולה.

חברי הכנסת, אנחנו איננו מאמינים עוד כי יש בכוחה של הממשלה הזאת לכבד את החלטת בית-המשפט, לפנות את אלון-מורה, להשתלט על גוש-אמון-נים, להחזיר את עליונות המשפט לישנה ואת מעמדה הריבוני של הכנסת לקדמותה. ההחלטה לדחות את הפיגוי בכחמישה שבועות נוספים, לאחר שחלפו כבר עשרה שבועות, אינה מקובלת עלינו ואין בה שמץ של אמינות בעניינו. למה דווקא חמישה שבועות? הרי אפשר היה באותה מידה של הצלחה להחליט על מועדי פינוי אלטרנאטיביים, אמינים לא פחות. אפשר היה להחליט, לדוגמה, כי מתנחלי אלון-מורה יפוננו כאשר יתחילו החפירות במחנה הארכיאולוגי בשילה, או כאשר יעתיק ראש הממשלה את לשכתו למזרח ירושלים, או כאשר ייפטר שר התקלאות מחזונו. האפשרות הקרובה ביותר היתה להחליט שהמתנחלים יפוננו יחד עם פינוי של נשות קריית-ארבע מבניין "הדסה" בחברון — ב"מיבצע פינוי משולב".

כאשר הממשלה הזאת מביעה בלי הרף אי-אמון

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי
להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

הממשלה ושרי ממשלתו. והדחייה השנייה היא בבחינת ביזוי עצמי וסטיית לחי נוספת על פני הממשלה ותד" מית המדינה, ופגיעה באמינות לא רק בעיני ידידינו בארצות זרות אלא גם בעיני האזרח הישראלי הממוצע, במיוחד כשהממשלה, הזרוע המבצעת, בעצמה ובמו" ידה מפירה את צו בית-המשפט העליון ומשתמטת על ידי תמרונים מביצוע החלטה זו — מוסד שבעינינו ובעיני העולם הוא פסגת הצדק והיושר של המדינה.

כפי הנראה גם היום לא הממשלה אלא גוש-אמו" גים עצמו ומתחלי אלון-מורה באופן ספציפי נטלו ל" עצמם את הזכות והסמכות להחליט אילו החלטות אד" מיניסטרטאטיות ושיפוטיות חלות עליהם ואילו לא, מצב של muting, מרד, שלא היה כדוגמתו בנוף הדמוקרטי של מדינת ישראל במשך 32 שנה.

הממשלה ישיבה כבר פעמים רבות בשביל קבוצה זו, גוש-אמונים, אלון-מורה והתנחלויות אחרות. אבל בשביל חושבי ישראל הערבים ממשלת ישראל לא ראתה לנכון לשבת ולו פעם אחת במשך שנתיים וחצי. אדוני ראש הממשלה, לא יזמת ישיבה אחת במשך שנתיים וחצי בעניין ערביי מדינת ישראל. אבל בשביל קומץ אנשים זה אתה מקדיש ישיבה כל יום שני וח" מישי ובכל ישיבת הממשלה חלק מהישיבה. לערביי ישראל יש אינטרס מיוחד ולך ולממשלת ישראל יש אינטרס לשבת ולדון בעתיד היחסים עם ערביי ישראל. על עניין גוש-אמונים יושבת הממשלה בכל פעם. האם אתה מחכה שערביי ישראל יעשו מרד כדי שתואיל הממשלה לשבת על עניינם? מדוע אינכם מקדימים את התרופה לפני שתבוא המכה? גם על זה אתם צרי" כים לחשוב. מכאן, אדוני היישר-ראש וחברי הכנסת, יש סכנה שכל מה שקורה בעניין אלון-מורה, מגמות הממשלה הנוכחית והכרזות חלק מהשריה, יהיו חומר" נפץ, שאני כבר מאמין שינפץ את תהליך השלום כולו.

רוב חברי הבית קראו ובוודאי זוכרים מה היא האוטונומיה. אבל האוטונומיה כפי שהובנה עליידי ממ" שלת ישראל וצוות המשאומתן — היא מושג שאינו זכור מאז קיום מושג האוטונומיה בספרות הגיאוגרפ" ליטית: הטריטוריה ואזרות הטבע — בעיקר המים — יהיו תחת פיקוח ממשלת ישראל, ויתר הסמכויות יינת" נו לאזרחים עצמם. בשביל זה לא צריך אוטונומיה. מצב זה קיים היום. למה להתעייף בשביל האוטונומיה? הרי אתם כבר הוזהרתם — גם הממשלה הקודמת וגם הממ" שלה הנוכחית — מפני צעדים "ספוטאניים" של הקמת ישובים בהשפעתן של קבוצות לחץ וסחטנותן. את ה" שובים האלה עקרתם במוידיכם מסיני. אני מזהיר מפני עקירת ישובים בעתיד. לא צריך להקים ישובים באופן "ספוטאני", ישובים שיעקרו עם סיום תהליך השלום בינינו ובין מצרים.

כל הזמן, מאז נולדה הממשלה הנוכחית, ראש הממ" שלה ו"שר המשבות" שלו ושרים אחרים מכריזים כי ליהודים זכות היסטורית על כל אדמת ארץ-ישראל. אדוני ראש הממשלה, אני מבקש שתקשיב. אתם מכ" ריונים של יהודים יש זכות היסטורית להקים ישובים בכל מקום בארץ-ישראל. אני מסכים לכך. אבל אתה אינך יכול לתת זכות זו רק ליהודים, כאשר זכות זו מ" עלמת מזכותם ההיסטורית של עמים אחרים, גם ערביי ארץ-ישראל יש להם זכות היסטורית, גם שם וגם במ" דינת ישראל. מאות שנים הם יושבים כאן. ההתנהגות

ועוד. ממשלות רבות שהתחלפו במדינת ישראל עשו טעויות, ואולי לפעמים טעויות לאומיות גורליות, אך מעולם לא "זכתה" שום ממשלה במשך ארבע שנים ל"41 הצעות אי-אמון. הליכוד "זכה" במשך שנתיים וחצי ל"41 הצעות אי-אמון.

עקיבא נוף (התנועה הדמוקרטית):
מה זה אמר?

יוראן עטשי (התנועה לשינוי ויוזמה):
שאתה לא מחזיק בדעות שיצאת בגללן לבחירות. אדון עקיבא נוף.

איתן לבני (הליכוד):
זה אומר שהצעת אי-אמון זה דבר זול.

יוראן עטשי (התנועה לשינוי ויוזמה):
זה לא דבר זול כאשר מדברים בנושאים חיוניים למדינת ישראל. גם בדברים זולים צריך להתחשב.

עקיבא נוף (התנועה הדמוקרטית):
אתה מעוות את העקרונות.

יוראן עטשי (התנועה לשינוי ויוזמה):
אני לא מעוות את העקרונות.

עקיבא נוף (התנועה הדמוקרטית):
אתה ניסית או מנסה לכפות על אחרים את העק" רונות.

יוראן עטשי (התנועה לשינוי ויוזמה):
ואני זוכר אותך יפה במערכת הבחירות. אני זוכר את ההצהרות ואת התמרונים שלך. אני מכיר אותך.

הממשלה הנוכחית אינה מגלה רגישות או חשיבות או תשומת-לב לדעת-הקהל הישראלית או הבין-לאומית ומסתפקת ברוב הפארלאמנטארי שיש לה.

הזהרנו את הממשלה מפני צעדים "ספוטאניים" ורגשיים בכל הקשור לגדה המערבית. הרבה התנחלויות שהוקמו בניגוד לחוק הבין-לאומי היו פרובוקציה לש" כנים הערבים ולתושבים הערבים בגדה המערבית. כן, מאז התחלת יזמתו של הנשיא סאדאת הוקמו ישובים שהיו בבחינת פרובוקציה כלפי יזמתו של סאדאת ואולי כלפי תהליך השלום כולו. בין התנחלויות אלו אלון-מורה, שנטלה עד היום מדעת-הקהל ומומנה של הממשלה יותר מעניינים הקשורים בירושלים בירת יש" ראל. שאלו אותי רבים מידידי ישראל, בעת סיור סיימתי לא מזמן באנגליה: איך התנחלות אלון-מורה והתנחלויות אחרות שהנכם ממשיכים להקים מתיישבות עם הכרזות השלום של ממשלת ישראל ומתן אוטו" נומיה לאותם ערבים שבלב לבם אתם מקיימים הת" נחלויות וכופים אותן עליהם? שאלה קשה. אבל אתם אינכם יכולים עוד לזרז את חול בעיני העולם ולא בעיני הישראלים.

בעניין גרעין אלון-מורה והעברתו בהתאם להחלטת הבג"צ הטעתה ממשלת ישראל, בצורה מחושבת, את העם ואת דעת-הקהל. החלטת הממשלה והכרזת מר בגין, העומד בראשה, שהגרעין יפונה או יועבר תוך שישה שבועות היתה סופית — היתה מס שפתיים של ראש

חוכרת י"א, ישיבה רצ"א

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי יוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדהות פינוי אלון-מורה —

מאיר פעיל (מחנה שלי):

התחילו לדבר על קופים — חברי הכנסת שריר הת-
עורר.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

מה שלא הבינו הקופים, רבותי חברי הכנסת, הוא שבשני המצבים הם קיבלו שבעה אגוזים.

הסיפור הזה ממחיש בצורה חד-משמעית את מה שקורה בפרשה העגומה של אלון-מורה. עם צו של בית-משפט ועם החלטה קודמת של ממשלת ישראל — אלון-מורה במקומה נשארת. המאלף רק מהתל בקופים. הוא אינו מתכוון לפנות את התנחלות הפורעים, כך שבשני הצדדים נשארו עם אותו הדבר.

אני מנסה לחלק את פרשת אלון-מורה לשלושה חלקים, כולם חשובים. ואנסה להוכיח את השלומיאליות המרושעת בטיפול בכל חלק בנפרד ובכל החלקים ביחד. יש, כמובן, האספקט המדיני, והוא עצמו מתחלק לכמה חלקים. מדינת ישראל מוצגת בכל העולם בצורה ה-
אידיוטית ביותר. בכל מקום שואלים: כיצד ייתכן שקבוצת פורעים קטנה תמשוך את הממשלה באף? כיצד ייתכן ששר בממשלה המקבל החלטות בתוקף היותו שר נפגש עם קבוצת הפורעים, מעודד אותם, תומך בהם מוסרית וכלכלית ואף מייצג את עמדותיהם בתוך הממשלה?

מבחינה מדינית יש גם המצב בשטחים הכבושים. תנסו לרצו, רבותי חברי הכנסת, רק לרצו אחד, להיכנס לגעילים של הערבים בשטחים. תנסו להבין כיצד הם מרגישים כשהם רואים את אדמותיהם נגזלות לנגד עיניהם, כשפניותיהם לבתי-המשפט מתקבלות, ואין איש מבצע את החלטות בית-המשפט. איך הם צריכים להר-
גיש? מדוע החוק השולח אותם לבתי-ההכלא הוא לא החוק המחזיר להם את אדמותיהם? מה על הגאווה הלאומית? האם הם חושבים שרק שרון יודע לדבר על גאווה לאומית? האם אתם חושבים שרק לנו מותר לשיר הימנון ולהצדיע לדגל?

מבחינה מדינית יש גם ההסכם שחתמתם עליו ו-
לדעתי אינו שווה את הניזר שעליו הוא כתוב, אולם בהסכמי קמפ-דייוויד נאמר שכל עוד נמשך המשא-ומתן לא יחול שינוי במעמד השטחים. אדוני היושב-ראש, אני שואל: האם הקמת התנחלות היא לא שינוי במעמד השטחים? האם התנחלות אלון-מורה וכל מה שהת-
רחש סביבה אינם שינוי במעמד השטחים? הצרה היא שהידיד הגדול של הפלשתינאים, אנואר סאדאת, שותק, הוא אינו רוצה להרגיז את ראש הממשלה שלנו. ועל ידידים כאלה נאמר שעם שכמותם לא צריך אויבים.

חברי הכנסת, אני האחרון שאדאג לתדמיתה של הממשלה הזאת. הדבר הטוב ביותר שהיא יכולה לע-
שות לעם הוא ללכת ולשחרר את העם הזה מהגנטל הכבד הנקרא ממשלה הליכוד. אני רק חושש, אדוני היושב-ראש, שגם את זה הם יעשו בצורה שלומיאלית, ויכול להיווצר מצב שראש הממשלה שלנו ירצה להגיש את התפטרותו לנשיא ויגיש אותה לפרופסור שווה. האם אתם עוד זוכרים את הפרופסור הזה?

עד כאן בשטח המדיני, הנזק העצום שנגרם לתד-
מיתה, הגרועה ממילא, של המדינה, נזק שקשה מאוד יהיה לתקן אותו. מעניינת העובדה שראש הממשלה

של גוש-אמונים והכניעה של הממשלה גובלות בערי-
צות, ועריצות מעולם לא המשיכה לשלוט בשום עם ובשום אדמה, ולכן צריך לרסן את הקבוצה הזאת. מדוע ערך האדמה חשוב רק לכם? הוא חשוב גם לי, גם למוסלמי, גם לנוצרי, הוא חשוב לכל ערבי. מדוע אתם חושבים שמוותר לכם להפקיע קרקעות כדי להקים ישובים? גם לערביי ארץ-ישראל ערך האדמה הוא ח-
שוב, לא רק לכם. אני מסכים לזכות ההיסטורית, אבל לא כאשר היא מוגשלת וזכות אחרת, ולא על חשבון הזכות ההיסטורית של עמים אחרים.

מי מבטיח, אדוני ראש הממשלה, שבהארכה הש-
נייה אמנם יעברו אנשי אלון-מורה וג'ביל-כביר? איש לא הבטיח זאת בהארכה הראשונה של שישה שבועות שעליה החליטה הממשלה. וזהו סחטנות, וזהו סרבנות, זהו ניסיון להכניע את הממשלה.

היות שהעם לא בחר בגוש-אמונים, וגוש-אמונים הוא הקובע היום את המדיניות, והיות שהזכות ההיס-
טורית שאדם תובעים היא על חשבון עמים אחרים, אני וסיעתי מביעים אי-אמון לממשלה.

הי"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחברי הכנסת ביטון.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, היה היה פעם מאלף קופים שהחליט להתל בקופים שלו. בא אליהם בוקר אחד ואמר: שימו לב, קופים נחמדים, מהיום והלאה יהיה פה סדר. החלטתי לעשות רה-ארגון, אי-
גון מחדש. מהיום והלאה אתם תקבלו שלושה אגוזים בבוקר וארבעה אגוזים אחר-הצהריים. קמה צעקה גדולה ומרה בקרב הקופים: מה זאת אומרת? מה פתאום אתה תקצץ לנו כך במיכסת האגוזים? אנחנו לא מס-
כימים. השתוללו הקופים בומת-זעם ולא הסכימו להי-
רגע בשום אופן. המתין המאלף ימים מספר ואז חזר אליהם ואמר: אתם יודעים מה? יש לי הצעה אח-
רת: אתם תקבלו ארבעה אגוזים בבוקר ושלושה אחר-
הצהריים. חשבו הקופים בנחת כמה דקות והשיבו: אנחנו מסכימים.

אברהם שריר (הליכוד):

חברי הכנסת וילנר, תקשיב, אל תטיף מוסר.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

למה לא להטיף מוסר? אסור להטיף מוסר?

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
איך אפשר להטיף מוסר לחברי הכנסת שריר?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
יש לכם כפר-המכביה.

פסח גרנפר (הליכוד):

אני אסע אתך למוסקבה, שם נעשה ישיבות.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
הייתי רוצה, חברי הכנסת גרופר.

הי"ר פ. שינמן:

חברי הכנסת גרופר, על מה הוויכוח?

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויממה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון: מחנה של להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

שרה דרורן (הליכוד):

האם מטריד אותך מה שהוא אמר?

צ'רלי בימון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

מטריד אותי. תשמעי מה שהוא אמר. הוא אמר שעל המפכ"ל לפעול לבלימת התסיסה עקב המצב הכלכלי. אני לא שמעתי שעל המפכ"ל לבלום את הפורענים הדתיים או את אנשי גוש-אמונים העוברים על החוק. אבל במי יש לנהוג ביד חזקה? באנשי השכונות, כאלה היוצאים להפגין כי אין להם כריזה, לגבי כאלה הממשלה גיבורה ואתם הממשלה הזאת חר-שבת שצריך למצות את הדיון.

ועכשיו לחלק השלישי, האספקט המוסרי-משפטי. אני רוצה לראות מה היה קורה אילו אדון בוזגלו ממסררה היה מקבל צו מבית-המשפט והיה מסרב למלא אחרי רי. היתם קוראים לו פושע, פורע חוק, אפילו אם זה היה קשור במשהו שהוא מאמין בו, נאמר כמו ה"זכות שלו לדיון הולם. האם גם אז הייתם מנהלים אותו משא-ומתן? הרי כשפולטו זוגות צעירים לבניין, כאת מחאה על מצוקת דיון נוראה, שברתם להם את הראש וזרקתם אותם לבתי-סוהר. איך אתם מצפים שמישהו ימלא אחרי החוקים שאתם מחוקקים כשאתם אינכם ממלאים אחריהם? איזו זכות יש לכם לדרוש מאזרחי המדינה לכבד את החוקים האלה? אינני מכין מדוע לא קמים שופטי בית-המשפט הגבוה לצדק ומתפטרים. הרי זה לא סתם בזיון בית-המשפט, זה לעשות צחוק ממנו. מי צריך בג"צ במדינה? יש לנו אריק שרון, הוא מעל לכל חוק, הוא המחליט הבלעדי, המצצע הבלעדי, המושיע והגואל של עם ישראל. רק הוא באמת מרגיש וחושב. צריך רק להסתכל עליו כדי לראות את זה.

לאן אתם רוצים להגיע?

אינני יודע כמה מחברי הכנסת ראו שלוש את מוטי אשכנזי בטלוויזיה, איש שאי-אפשר לחשוך בו שהוא מערצ'ניק, האיש אשר בפירוש: אם זאת הציונות שלכם, אני אנטי-ציוני. וזה לא צ'רלי ביטון שאומר את זה, זה מוטי אשכנזי, מפקד מוצב המזר, גיבור ולוחם. והוא אנטי-ציוני. אני רוצה שתדעו, רבותי חברי הכנסת, שהמושג "אנטי-ציוני" הופך להיות פופולארי יותר ויותר. אנשים אומרים בפירוש: למה לי להסתובב בין הציונות של מאיר פעיל והציונות של הרב לוינגר? עדיף לקרוא לעצמי "אנטי-ציוני" אם זאת הציונות שלכם.

מה שמרתית אותי יותר מכול הוא העטיפה הדתית לציונות, העטיפה הצבועה עלי אדמות. כך מרגישים לפחות חלק מהדתיים בבית הזה. בוש וחפרה, מכונות מספר נוסעות בשבת בכביש רמות — ואתם הופכים את המדינה. "חילול שבת בירושלים עיר הקודש" — אתם צועקים. אולם עבודות שחורות, עבודות של בולדוזרים ליישור שטח שנועד לשרת את מטרי-תיכם, הן לא חילול שבת. אתם, הצבועים למינכם, המרחיקים אנשים מהיהדות; אתם הגורמים לדו-ערכיות ביחס למושגים שונים, דו-ערכיות הנעה בין הנהגות שלכם ובין עבודת-שמיים, כפי שאתם קוראים לזה. תנסו לגעת בכדורגל בשבת — מזה אתם פותחים.

אמר שלוש בוועדת החוץ והבטחון שההארכה היא חס-לטה טכנית בלבד. אף אין כבר איש המאמין לראש הממשלה שאמר לפני כמה שבועות שההחלטה לפינוי אלון-מורה בדצמבר היא החלטה סופית ואחרונה. עכ-שיו הוא אומר: "החלטה טכנית". היועץ המשפטי ושר המשפטים — אגב, אינני מבין איך הוא יכול לשבת בממשלה שהוא אמר כי היא מסיגה גבול —, ובכך היועץ המשפטי והשר עצמו אמרו שההחלטה אינה חס-קית. אבל ראש הממשלה אומר: "החלטה טכנית". אני מציע לראש הממשלה שבנוסף על תפקיד שר החוץ שהוא ממלא יקח גם את ת"ק המשפטים ואת תפקיד היועץ המשפטי לממשלה, וכך לא תהיה לו בעיה כש-יעברו חמשת השבועות שהקציב עכשיו, ואם קשה לראש הממשלה עם כל התפקידים האלה, שיתן את תפקיד היועץ המשפטי לאריה נאור; הוא ימלא את התפקיד הזה בכשרון רב. מה יש? רק ללפיד מותר להחזיק בכמה תפקידים?

האספקט השני הוא האספקט הכלכלי-חברתי, קיצוץ סובסידיות, עליית מחירים, אבטלה. שר האוצר החדש מעלה דמעות ממש בעיניים בהופעות המרגשות שלו בטלוויזיה: אנחנו במצב קשה, הוא אומר, כל לירה חשובה, צריך לחסוך, ועוד כל מיני סיסמאות יפות שהשר מפריח באוויר — הקפאת בניה ציבורית, מל-חמות עם ועדי עובדים. אין כסף, אומר השר. פרויקט השכונות גוסס, רבותי חברי הכנסת — אין כסף. כל זה עד שהעניין מגיע להתנחלויות. להתנחלויות יש כ-ס. קרוב למאה מיליון לירות הוצאו בעבודות הכשרה בג'בל כביר, וזו רק ההתחלה. מה על הכסף שירד לטמיון באלון-מורה א'? הרי גם שם נעשו עבודות הכשרה. מי יפצה את העם על הנזבות הזאת?

אדוני ראש הממשלה, העם היום יותר פיקח מ-שהיה במאי 1977. הוא רואה את הרמאות הגדולה. אי-אפשר לעבוד על כל העם כל הזמן. העם יודע שב-משך שנים דיברתם על פתרון בעיות מצוקה, הקמת ועדות על גבי ועדות, קראתם לזה במיליון שמות, אבל שום דבר לא יצא מזה. כשאתם רוצים — אתם מע-בירים הרים ממקומם, מצניחים בולדוזרים בהליקופטרים של צה"ל. צה"ל כולו נרתם למשימה הלאומית העל-יונה, העברת עשרים פורעים קטנים מאדמה גנובה אתם לאדמה גנובה אחריה.

חברי הכנסת, יש מרכז קהילתי קרוב לשכונת ה-תקווה, שבנייתו הופסקה עקב הקפאת הבנייה שהמ-שלה החליטה עליה. האם אתם יודעים לכמה משפחות ייגרם עוול כתוצאה מהחלטה זו? זה לא עניין של עשרים משפחות או עשרים איש העוברים על החוק, מוולזים בו ועוד יש להם דרישות; אלה אנשים אומ-ללים שאין להם תקציבים, הם אינם מעורבים בתכנים עטופים בטילת בתפילת שחרית. אין להם זמן לזה, הם עסוקים בהבאת לחם הביתה. אז מאלה אתם גוזלים ונותנים לשבעים ולשמנים, הבעטים בכל מסגרת מחוץ למסגרת המשיחית שהם עטופים בה. זה היחס של הממשלה הזאת לחלק מאזרחיה.

אתמול, רבותי חברי הכנסת, קראתי על שש הנק-רות שהעמיד שר הפנים כאתגר או כדרך פעולה למפכ"ל החדש.

חוברת "א, ישיבה רצ"א

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

סגן שר הבטחון מנ. צפורי:
אוי ואבוי.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

הערכים הם שעובדים, שיהיו בריאים, אבל תראו לאיזו רמת ניוון — מתקופת מושבות הבארון רוטשילד כאן — אתם מורידים את הציונות בפרשת אלון-מורה ואיש לא מזדעזע, אפילו לא המיישב הראשי הבארון פון-שרון מהחווה המפורסמת, "חנות החיות" של ג'ורג' אורול, שעליה עוד נדבר. זה מה שקורה כאן. זו אפילו לא ציונות, זו רמאות אמיתית ופשוטה, אתם מרמים את בית-המשפט העליון במצח נחושה, על כך מגיע לכם אי-אמון, על חוסר כוחכם להשליט את החוק בישראל. מצד אחד — "אלון-מורה", ומצד שני — חנות החיות. בשניהם אינכם יכולים לעמוד. זו סיבה אחת — פרשת אי-קיום החוק בישראל.

מערכת הנימוקים השנייה כרוכה באספקט הפוליטי ואי-אפשר להתעלם ממנה. לא אעשה אתכם חשבון ארוך-טווח אלא רק את חשבון הסכמי קמפ-דייוויד, את חש-בון הסכם השלום שאתם חתמתם עליו במוידיכם. אתם גורמים לכך שכל מתנגדי ההסכם עולים על הדוכן ועל כל במה, סופקים כפיים ואומרים: ראוי-נא ראה איך כל הרעיון של הסכם השלום עם מצרים מת-מסמס. תענוג בשביל כל אלה שהתנגדו לו. אתם ח-תמתם על מה שאתם, כבוד ראש הממשלה, מכנה "אוטונומיה". חתמתם — ואנחנו אישרנו ברוב עצום — שתהיינה בחירות לרשות הממשל העצמי בגדה וב-צד הירוקה בשנת 1980. חתמנו שהרשות הזאת תנהל את הרצועה והגדה במשך חמש שנים, חתמנו כי לאחר שלוש שנים, ארבעה גורמים — ישראל, ירדן, מצרים ורשות השלטון העצמי הזאת — ינהלו מגעים במשך שנתיים כיצד למצוא פתרון ארוך-טווח לבעיה הפלסטי-נאית או לבעיית הגדה המערבית והרצועה. זה חתום. איך גרמת ממשלת ישראל — אני מקווה שלא אני, אבל אתם מייצגים אותנו כרשות המבצעת — בעיני הידידה האחרונה שנשארה לנו, ממשלת ארצות-הברית? ניתן להבחין כיצד אנחנו נראים על-פי סכום הכסף הועיר שהם נתנו לשר-הבטחון עוזר ויצמן. ש-חתם את הילד הטוב, הנחמד, הנעים והמקובל יותר על ממשלת ארצות-הברית והוא חור — אפשר לומר באופן עקרוני — בידיים ריקות. זאת אומרת הידיד היחיד שנותר לנו אומר: נמאסתם עלינו בכל מכול.

שלמה הלל (המערך):
יש כבר ידיד חדש.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

ראו מה קורה: ממשלת ישראל נראית בעיני מ-שלת ארצות-הברית — ולפי הערכתי בעיני כל גורם חוץ — כחולת אמוק הנאחזת בגדה המערבית, כפליט הרץ לעיר מקלט וכוה הנאחז בקרנות המזבח. באלון-מורה אתם נאחזים כחולי אמוק; בג'בל-כביר — כחולי א-מוק; בבניין "הדסה" בחברון — כחולי אמוק.

חיים דרוקמן (חזית תחית לאומית):
בירושלים — כחולי אמוק.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

על כל אלה הוספתם לפני יומיים את ההשתלטות

חייקה גרוסמן (המערך):

יש שבת מימי, יש שבת משמאל ותל-כביר באמ-צע.

קלמן כהנא (פועלי אגודת ישראל):
ובאמצע חייקה גרוסמן.

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
ולבסוף, רבותי הכנסת: הממשלה הזאת אינה ראויה לאמון. היא פשטה את הרגל מזמן. סקרי דעת-הקהל לא מעניינים אותה, היא ממשיכה בדרך שלו-מיאלית לשים לעצמה מוקשים ואחר כך היא עסוקה מרבית הזמן ב"איך לפרק את המוקשים" שהיא טומנת לעצמה. זאת בעוד הבעיות הבעורות של המדינה, ה-בעיות הכואבות, נשארות ללא טיפול. אני מציע לכנסת להביע אי-אמון מוחלט לממשלה.

הד"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחברי-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד לה-ציע לכנסת להביע אי-אמון לממשלת ישראל הנוכחית בגלל פרשת אלון-מורה, שהפכה ל"אלון-מורה" והו-לכת והופכת ל"אלון-ממאיר". אני רוצה לגמק את הצ-עתי בשלוש מערכות של נימוקים.

המערכת הראשונה — הפרשה של אי-ביצוע החלטות של בית-המשפט העליון בישראל. אני רוצה רק להו-כיר וקצת לחצוק מהממשלה — לפחות לחצוק ממנה עוד אפשר: קיימת החלטה של בית-המשפט העליון לפנות את "אלון-מורה" זו. הגיע הזמן לפנות, מח-ליטה הממשלה: נדחה את הפינוי בשישה שבועות. זאת לאחר פילופוליסטיקה משפטית חסרת ערך. וראש ממשלתנו איך הוא אמר? — "זוהי החלטה אחת ואין להתחיל". הווי אומר, עברו שישה שבועות — ירדן ירדו. זה נאמר לפני דצמבר 1979, בעוד כל אחד יודע שב-דצמבר חורף. לא ידוע לי שאותו בית-משפט עליון קבע שאת "אלון-ממאיר" צריך להעביר להר הגדול ההוא — ג'בל-כביר. לא ידוע לי על החלטה כזאת. מי צריך היה בכלל להתנות את הפינוי? עברו שישה שבועות ובה החלטה שנייה שיש, כנראה, בלתה, כי לא אמרו הפעם "החלטה שאין בלתה". ומה ההחלטה? — לדחות את פינוי אלון-מורה בעוד שבועות מספר עד שיואילו אלה הבונים את ג'בל-כביר להספיק לב-נות, כאילו שיש בכלל קשר בין "אלון-ממאיר" לג'בל-כביר, שיהיה ללא ספק "אלון-ממאיר".

מה שיתר משגע בעיניו זה לאדם ציוני — ופה אני אומר לצירלי ביטון: אם אתה צריך לבחור בין הצ-יונות של הרב לוינגר ובין הציונות שלי, תבחר בשלי.

יסקי רום (הליכוד):

אבל הוא הכניס אותך לחברה טובה, מאיר-קה.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אני מצטער מאוד להיות בתנועה הציונית אפילו אתך, עם תנועת החירות, ואיבאב נגדך שם וגם נגד הרב דרוקמן. יש לנו מה לעשות בתנועה הציונית, אבל כאנשים ציוניים ראו מה קורה: בונים את ג'בל-כביר באמצעות "גזיים של שבת".

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי — להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

לגרש — תמצא אולי מלה יותר יפה. אתה יכול להגיד לו: או גירוש מהממשלה או גירוש מהחווה. שאם לא תעשה זאת — "חזות החיות" תשתלט על ממשלתך ועל כלולו.

ראשי-הממשלה מ. בגין:

מר פעיל, לפני שאתה אומר מלים אלה על אריאל שרון עליך לזכור את מה שהוא עשה למען מדינת ישראל. הייתי אומר לך: "של בעליך מעל רגליך".

מאיר פעיל (מחנה שלי):

שמעתי אותך בקשב רב — — —

צירלי בימין (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני ראש הממשלה, בנימוקים האלה הצדיקו את מול הוצאה של מאות אלפי לירות לטובת החווה של אריק שרון. מותר לשר שרון לעשות במדינה הזאת מה שהוא רוצה, להוציא כספים אדירים מתקציב משרד החקלאות, בגלל זה שהוא "גיבור לאומי".

הד"ר פ. שינמן:

חבר-הכנסת ביטון, זה עתה סיימת את נאומך.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אדוני ראש הממשלה, בפרשה הזאת של האלוף שרון אני חלוק עליך עקרונות, ובהבדל ממך, במקרה זה, אני גם יודע יותר. אני מומין אותך לקרוא מאמר שכתבתי לפני חודשים, מאמר ביקורת על ספרו של אלוף (מיל). אברהם אדן "משיגי גדות הסואץ", ושם — אתה יהודי ומשכיל וחכם — תבין גם מה כתוב בין השיטין. אני מודיע לך מעל הבמה הזאת, עם מעט האוטוריטה שיש לי כהיסטוריון צבאי, כחייל וקצין ותיק בצה"ל, שבו שירתתי במשך 28 שנים: כל ההילה שחלק מכם מנסים להעטיר מעל לראשו של אריאל שרון כגיבור ישראל, אני אומר מעל במה מכובדת זו: לא היו דברים מעולם. זוהי הילה בלבד, ואין מא' חוריה כל כיסוי, מה גם שנעשים נסיונות כושלים לנצל אותה לצרכים פוליטיים.

ראשי-הממשלה מ. בגין:

אינני היסטוריה.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אדוני ראש הממשלה, אני מאחל לך שתתיה עד מאה ועשרים, אני יכול להבטיחך: לא היו דברים מעולם. וזאת, וזאת לדבר על כך שגם בעלי הילות של אמת אינם יכולים להימצא מעל החוק — — —

מנחם פבידור (הליכוד):

חבר-הכנסת פעיל, אתה פוגע במעמדך כמורה ל-היסטוריה. לא קם עוד רמטכ"ל או אלוף בצה"ל שיציא דיבה על אחד מגדולי מצביאי ישראל כמו האלוף אריאל שרון. הוא הציל את ישראל. אתה צריך להתבייש לדבר עליו כך.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

"אני שיינע מעשיה", "אני שיינע מעשיה". אני מודיע לך שהאיש הזה לא הציל את ישראל ולא היכה את יש"מ מעאל. בכנסת הזאת יושבים כמה מצביאים של צה"ל העולים עליו אלף מונים ולא דורשים לעצמם הילת כוזב. כזאת.

על חברת החשמל של מזרח-ירושלים. הלא כל בר-בי רב הצופה על ההתנהגות הזאת של ממשלת ישראל אומר: האם אתם מתכוונים לבצע את מה שחתמתם עליו בהסכמי קמפ-דייוויד? נכנסה לממשלה? גם על זה הכול, כאילו גאולה כהן נכנסה לממשלה? אין לה כוח רוחני וחזון פוליטי לממש את מחצית הסכמ השלום שהיא עצמה חתמה עליו ושואנחנו, ברוב עצום, אכן אישרנוה.

יש מערכת נימוקים שלישית, שאני קורא לה "קיום השלטון". אנו חושבים עדיין את עצמנו למדינה דמוקרטית. אני, אישית, מגדיר את מדינתנו כרפובליקה רכז-שנית ליברלית ושמרנית. גם אצלנו יש שלוש רשויות, לשתיים מהן יש סמכות אבל אין כוח. הכנסת היא הרשות המחוקקת, היא יכולה לקבוע גורמות של חקיקה ושל החלטות עקרוניות בכל השטחים — החברתיים, הכלכליים, הפוליטיים והתרבותיים, אבל אין לה יכולת לבצע. מערכת בתי-המשפט יכולה לקבוע גורמות של קיום חוק, והייתי אומר אפילו במידה רבה גורמות של השתתת צדק במדינתנו. אין למערכת זו כוח ביצוע. אדוני ראש הממשלה, אתה עומד בראש הרשות המבצעת, יש לך כוח, ואתה צריך להפעיל אותו אם אתה רוצה שהמדינה הזאת תהיה מדינת יהודים ולא מדינת אנארכיה. אני רוצה להגיד לך דבר קשה, דבר קשה מאוד: בכל ההיסטוריה הציונית, מימי ביל"ו ועד לימינו, פורקי העול היחידים קמו מן הימין, ואתה עכשיו מתמודד עם אתגר זה, אתה עכשיו מתמודד עם קבוצות כאלה.

יש להם חזון בלבבם — יכול להיות, אינני חולק על כך שיש להם חזון. אני יודע דבר אחד — אתה עומד מול תופעה שבקצה האומני ביותר האפשרי, בתוספת הילה דתית, מוצבים אנשים פורקי עול ואתה צריך לשים קץ לפריקת עול זו. לא בגוריון, לא אשכול ולא אתרים אלא אתה. הם משחקים אתך כמו אלה בעבר אשר שיתקו עם הממשל הציוני והישראלי. אתה צריך להתמודד כנגדם, וזה מבחן אמיתי, כי "חוסך שבטו — שונא בני", אם אתה רואה בהם בנים... והם, לצערי הרב, בנים.

שאינו כך העזו לקבל החלטות קשות, ולהפעיל לפ-עמים כוח כלפי פנים נגד פורשים פוליטיים — זה ישיבור את שלטונך. מאחר שבתולדות התנועה הציונית עד היום כל המעשים האלה נעשו תמיד מן הימין, כך אתה עומד ומתמודד עם פרי באושים זה, שבכיוון קיצוני ביותר — לאומני וגם דתי — מציב מולך אתגר. החוק הישראלי, נתן בידיך את השלטון, נתן בידיך את הכוח, ואתה היית צריך לעשות מעשה. עם כל הכאב שאני מאמין שיש לך, ואילו אני הייתי במקומך גם אני הייתי כואב כאב דומה — בשביל לקיים שלטון בישראל, בשביל שמדינה זו תהיה מדינה ולא אנארכיה — אתה צריך לגרש — כן, לגרש — את גוש-אמונים "מאלון-מורה" עוד לפני שהוא ייהפך ל"אלון-מאיר".

חיים דרוקמן (חזית דתית לאומית):

לגרש אותם במקום בסאם שקעה.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

וגם את הגברים והנשים מבניין "הדסה".

אדוני, אתה צריך לגרש מהממשלה את אריאל שרון,

חוברת י"א, ישיבה רצ"א

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

של כולנו לא תעבור, לצערי הרב, הרי בסופו של דבר יהיו בחירות, והציבור ישפוט אתכם לא על-פי הכי-סאות שחממתם עד עכשיו בממשלה אלא בהתאם להתנהגותכם הפוליטית בזמן שלטונכם. עד היום התוצאות הן: שלילי, סוף. יש לכם הזדמנות לברוח מהרעה החולה הזאת של אי-יניחול ענייני המדינה כהלכה, ברחו נא ברוח, ואז אי-האמון יבוצע אוטומטית, יהיו בחי-רות ותוכלו להישיר מבט אל הבוחר ולומר: ניסינו להשתתף, ניסינו להשפיע, וכשראינו שזה לא הולך נהגנו כפי שצריך לנהוג ונחבנו את הממשלה. מה יש? למשה דיין מותר לעזוב, ולנו לא? תרימו את הרגליים והגידו לבגין "שלום".

הי"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לראש הממשלה, לתשובה.

משה דיין:

אדוני היושב-ראש, ביקשתי את רשות הדיבור.

הי"ר פ. שינמן:

מתי? זה לא נאמר לי. אתה תדבר אחרי חברי-ה-נסת כהנא. רשות הדיבור לראש הממשלה.

ראש-הממשלה מ. בגין:

אדוני היושב-ראש, מורי ורבותי חברי הכנסת, על אף כל עלילות השווא ודברי הפגיעה שהושמעו מעל דוכן זה בנאומי שצף-קצף אביע היום בכנסת אמון בממשלה על שתי החלטותיה ביחס להתנחלות אלון-מורה. על הדברים הפוגעים אעבור לסדר-היום וכלל לא אגבי עליהם. אינם ראויים לכך.

אביא לפני הכנסת את העובדות לאשורן: ב-18 בנובמבר 1979 קיבלה הממשלה החלטה, ובה התחיי-בות בפני בית-המשפט, לאמור: הממשלה רואה את עצמה מחוייבת לפי פסק-הדין של בית-המשפט הגבוה לצדק לפנות את כל השטח שלגביו ניתן צו תפיסה בקשר עם הקמת התנחלות אלון-מורה. עד היום ה-30 מאז מתן פסק-הדין יפנו אדמות העותרים ויועמדו לר-שותם, וכך נעשה — 125 הדונאמים, מתוך כ-700 שעי-ליהם הוגשו עתירות, פונו והועמדו לרשות העותרים. עובדה היא כי לגבי יתרת השטח לא קבע בית-המשפט שום תאריך לפינוי. לכן החלטנו על שלב פינוי שני ונתננו התחייבות להתנחלים, לאנשים, לגשים ולילדים, ולא זו בלבד שאין אנו חייבים להתנצל על כך אלא לכבודנו הוא לקבל החלטה כזאת, לאמור: לאחר שק-בענו את הזמן המשוער הדרוש להקמת הישוב החדש על הר-כבר — ארבעה שבועות, ולכל המאוחר, כך סברנו, שיש שבועות — הוספנו והודענו: בתקופת זמן זו הממשלה, בתיאום עם המתיישבים, תכשיר את הקרקע, תבנה את הבתים, תסלול את הדרכים בישוב החדש שאליו יעברו המתנחלים, בכל השטח אשר לגביו ניתן צו התפיסה. ואני מאשר שאמרתי כי זו החלטה ואין בלתה, אלא שאלה שציטטו את דברי סילפו את תכנם ואת משמעותם. אני התכוונתי להחלטה מהותית-מדינית, ואנחנו החלטנו לדון בה לאחר שיועברו המת-נחלים לישוב החדש ולא כל עוד פסק-הדין לא קיים, ואף זאת אנחנו קיימנו.

אמנם כן, העובדה החלה באיחור. —

עמם הדר (הורביץ) (המערך):
מה אומר צירלי ביטון על זה?

מאיר פעיל (מחנה שלי):
אני חוזר: בכנסת הזאת יושבת קבוצת מצביאים כזאת.

עתה ברצוני לסיים. אתה, אדוני ראש הממשלה, צריך להתמודד עם עוד תופעה אחת — יש לך גם בקואליציה, גם בממשלה, גם בהנהלת הסוכנות היהודית, דוגמת מתתיהו דרובלס, ולצערי הרב גם ידידי, אם הוא מסכים לראות עצמו כידידי, הרב חיים דרוקמן, שאני מעריך את אמונתו אבל לא את דעותיו הפו-ליטיות.

אם אתה רוצה לשלוט — שלוט. זה מבחן של שליטה. אתה יכול להיות ארץ-אפיים ורב-חסד, אבל יש רגעים שצריך לפקוד עוון אבות על בנים ולעשות סדר.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מה אתה רוצה מבגין? הוא מסכים אתם.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
אני לא בטוח שהוא מסכים אתם ואני רוצה שהוא לא יסכים אתם.

לכן אני מציע לכנסת שלנו להביע אי-אמון לממ-שלה בעבור שלוש הסיבות שמניתי: אי-קיום החלטות בית-המשפט העליון, טירפוד הסכם השלום שממשלה זו חתמה עם ממשלת מצרים יחד עם ממשלת ארצות-הברית, ואי-יכולתה של הממשלה לתפקד כרשות מב-צעת מפני מנהיגות כושלת.

אני פונה ברגע האחרון אל שתי מפלגות הנמ-צאות עדיין בקואליציה: האחת — המפלגה הדמוקר-טית, והשנייה — המפלגה הליברלית. אם יש דבר אחד שהעניקו השנתיים-וחצי האחרונות לשתי מפלגות אלה, הרי זה מרוריות וכאבים, כוונות, השפלות והרפה-יש לכם עכשיו הזדמנות להגיד שלום לכבוד ראש-הממשלה מר בגין. אם אתם רוצים — אמרו לו "א-ריברדיצי", או אולי גם לא להתראות.

עקיבא נוף (התנועה הדמוקרטית):
הרי אמרת לו: שלום.

יוסף רום (הליכוד):
הרי רק לפני רגע ביקשת ממר בגין לשלוט.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
אמרתי, ועתה אני אומר לחלופין: אימרו לו שלום.

יוסף רום (הליכוד):
אתה הבעת בו אמון באמיר שישלוט.

הי"ר פ. שינמן:
חבר-הכנסת פעיל, אתה צריך לסיים.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
רגע אחד, אני מציע לכם: הצביעו ברגליים. אתם רוצים לחכות עוד יומיים? בסדר. אם תתקבל היום הצעת אי-האמון נשיג את שלנו. אם הצעת אי-האמון

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

היוצאת מגדר הרגיל, תבוא הברכה על הטייסיים, החיילים והבונים אשר עשו את המלאכה הזאת.

צירלי בימון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): שהצניחו בולדוזרים.

ראשי-הממשלה מ. בגין:

זה היה הדבר היחיד מבחינת תוספת זמן מוגבל ששינינו בהחלטתנו השנייה, הוספנו זמן, הנחשב סביר, של כחמישה שבועות להקמת הישוב, ויכולנו לקבוע שוב בהחלטתנו השנייה לאמור — אני מצטט: "אל הישוב הזה יעברו, על-פי החלטת הממשלה, מתנחלי אלון-מורה, תוך ביצוע פסק-הדין של בית-המשפט העליון על פינוי כל השטח שלגביו ניתן צו התפיסה."

צירלי בימון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): אינך אומר "ככתבו וכלשונו".

ראשי-הממשלה מ. בגין:

לא פגענו בשום מידה בסמכותו של בית-המשפט על-פי תכנון של פסק-הדין, אלא שמסתמכים היום על היועץ המשפטי יואילו נא לומר לי האם הם לא גינו את ההחלטה הראשונה של הממשלה אף-על-פי שאז היועץ המשפטי סמך ידו עליה, יש להם פנקסות כפרי-לה, ובאתיקה מפורקת כנאת בודאי לא נתחשב. אני חוזר ואומר: לא פגענו בסמכותו של בית-המשפט, בעקרון העליונות של המשפט. אנחנו מקיימים אותו וכן נוסף.

אדוני היושב-ראש, בגלל הסיבות העובדתיות האלה אני מציע לכנסת לדחות את כל ארבע הצעות אי-האמון שהוגשו מעל הדוכן הזה.

הי"ר פ. עינמן:

ועדת הכנסת קבעה שתהיינה הודעות של כל סיעה וסיעה. מסגרת הזמן שנקבעה לכל סיעה היא 10 דקות. רשות להבאת הודעה לחבר-הכנסת שילנסקי, ואחריו — לחבר-הכנסת תלמי.

רב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הוטל עלי לדבר בשם הליכוד בנושא הצעת אי-האמון בממשלה זו. זכות גדולה היא להגן על הממשלה בראשותו של מר מנחם בגין. אך עלי להגן היום לא רק על הממשלה אלא גם על ארץ-ישראל. קטונתי ודלה שפתי, ומי אני לעומת החזון הגדול של ארץ-ישראל.

צירלי בימון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): נוכח מעשיה של הממשלה.

רב שילנסקי (הליכוד):

ויהא היושב במרומים בעזרי.

החלק המערבי של ארץ-ישראל, מהירדן ועד לים, שוחרר מידי זרים וחזר לחיק עמנו, אויבים וצרים, אנטישמים ושוואי ישראל מתנכלים עדיין לעמנו ול-ארצנו. אך, משום-מה, גם יהודים הצטרפו לתומורת.

ההיסטוריה של עם ישראל רצופה ביהודים הנגועים במחלה זו של הלקאה עצמית. אני מכיר אותה עוד מה-גולה, מהגיתו, אך בשום אופן לא הייתי יכול להעלות על דעתי שאכן, במולדת, תחת שמי ארץ-ישראל, על

שמעון פרס (המערך):

אדוני ראש הממשלה, אפשר לשאול שאלה?

ראשי-הממשלה מ. בגין: בבקשה, כמוכן.

שמעון פרס (המערך):

אמרת שזה הדיון האחרון בממשלה ושלא יהיה דיון נוסף בנושא זה. כך צוטט מפי שר המשפטים בדבריו בישיבת הממשלה.

ראשי-הממשלה מ. בגין:

חבר-הכנסת פרס, הרי אני השיבותי לאחד הנגזרים, הוא ציטט אותי בדיוק. באמת במלים ההן השתמשתי. הבהרתי את כוונתן. מעולם לא אמרתי שלא יהיה דיון נוסף. אמרתי שלא תהיה החלטה נוספת, והכוונה היתה — תוך כדי הדיון אפשר היה להבין אותה — להחלטה מדינית מהותית עד ביצוע פסק-הדין. כל חברי שישבו עמדי סביב שולחן הממשלה יודעים זאת.

— — — כפי שאמרתי העבודה החלה באיחור. קשיי הקרקע הם מיוחדים. כמוהם, כידוע לכול, היו תנאי מוג האוויר. אלה הן סיבות אובייקטיביות, שאינן תלויות באיש, ובגללן לא הספיק הזמן שבו נעשו העבודות כדי להשלים אותן. העבודות היו מאומצות ביותר. לעתים הן נמשכו גם בלילות ובמוג אוויר קשה. אף-על-פי-כן אי-אפשר היה להשלים את מלאכת הבנייה עד לתאריך שהובטח, אלה הן עובדות.

ב-30 בדצמבר 1979 שבנו ודננו במצב, והתברר שכלי לקיים את אשר הבטחנו למתנחלים — הקמת ביתם — תוך קיום ההתחייבות לביצוע מוחלט של פסק-הדין, דרוש זמן נוסף מוגבל להשלמת העבודה, לסלילת הדרך, להכשרת הקרקע ולהקמת הבתים.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

אדוני ראש הממשלה, האם יש התחייבות חד-משמעית של המתנחלים באלון-מורה לעבור לתל-כביר?

ראשי-הממשלה מ. בגין:

אני יכול להשיב תשובה פשוטה מאוד: מתנחלי אלון-מורה יעברו לביתם, כפי שיוקם ויושלם על-הר-כביר, זאת קיבלתי.

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויוזמה):

כמו ההבטחה בעניין נשות "הדסה". בדיוק, אותה המידה ממש.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויוזמה): אין בלתה.

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויוזמה): אותו ערך בדיוק.

(קריאה: מה אתה רוצה מנשות "הדסה"?)

לא מנשות "הדסה", אין לי בכלל ויכוח עם גוש-אמונים אלא עם ראש הממשלה ועם שר הבטחון בדברים שהשמיעו מעל במת הכנסת.

ראשי-הממשלה מ. בגין:

על אף דברי הפגע שהושמעו פה אני רוצה להעלות את נס את עזרתו של צבאנו, העזרה החשובה,

חוברת י"א, ישיבה רצ"א

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה של להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

כי רוח אהבת ישראל וארץ-ישראל השלמה יוקדת בעצ-מותיהם. המתנחלים האלה הם החלוצים של ימינו. עם נוער כזה עמדתו בעבר, אתה נעמוד גם בעתיד.

אדוני ראש הממשלה, אני יודע כמה חברי גוש-אמונים הכאיבו לך. זה כאב גם לחברך, ידיך ותל-מידך. אך אנו ידענו תמיד להתעלות מעל פגיעה וכאב אישי למען עתיד טובת האומה. אלה שמיש-בים את יהודה, שומרון וחבל עזה הם ערובה של ארץ-ישראל והערובה שמדינה פלשתינאית, כפי ששונאינו קוראים לה, לא תקום בארץ-ישראל. ארשה לעצמי להגיד שבהזדהות עם יישוב ארץ-ישראל, אם אנשי גוש-אמונים הממלאים אחרי צו זה, מזדהים אנו אתם במלוא מובן המלה ויכולים תוך הודעות זו לומר ול-הכריז בגאווה: אם גוש-אמונים הוא הסמל של היישוב הזה — אנו כולנו גוש-אמונים.

אומרים עליך, אדוני ראש הממשלה, כי אתה עוסק מדי באלון-מורה. הם, האומרים, מטילים מכשולים ללא הרף בדרכך ליישוב ארץ-ישראל. אתה מתגבר על מכ-שול אחד, מסלק מכשול שני ואז הם מטילים את המכ-שול השלישי. לא נותנים לך מנוח, גוזלים מוזמן ואונך שאתה חייב להקדיש עלימנת להתגבר על המכ-שולים שהם מטילים; כאשר אינך נכנע וממשיך בדרך הברוכה הזאת הם באים ומתלוננים: הוא עוסק באלון-מורה. "הקוזאק הנגול".

ועוד תופעה דוקרת את עיניהם של אלה שארץ-ישראל גדולה בעיניהם ודמותו של עם ישראל קטנה בעיניהם. אתה עושה כמיטב יכולתך למניעת ריב אחים, לא נכנעת למסיתים. היושב במרומים בירך את אר-צנו בטל ומטר בעתו, אך הגשמים האלה מנעו את פיתוח התשתית האלמנטרית של תל-כביר. אך הם — צרה דעתם וגדולה שנאתם. תורוק אותם, צועקים הם, מקורית-הגג הדלה שיש להם עתה, עם הנשים והטף, החוצה, לרות, לגשם. הו, איך טחו עיניהם מראות, הו, איך השואה העצמית אוכלת אותם ומעבירה אותם על דעתם.

אדוני ראש הממשלה, ברור תהיה כאשר אתה עומד בפרץ מול אלה שמטירוך של שנה מגיעים לפעמים עד כדי כך לשאיפה של מלחמת-אחים. למודי נסיון אנחנו, היו דברים מעולם, היו דברים בעבר — "סוון", "אלטלנה" ועוד. בפקידך עמדנו מול כל זאת, נעמד גם בעתיד. "אלטלנה" שנייה, כפי שהם הגדירו, או אולי רוצים שתהיה, לא תהיה, אנו כואבים עדיין את "אלטלנה" הראשונה ובאנו להתגעגעים כל כך ל"אלטל-נה" שנייה אני יכול להצהיר ולהודיע בלב שלם: בראש ממשלת ישראל עומד מנחם בגין, "אלטלנה" שנייה לא תהיה.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עוד יבואו ימים, ומרחבי יהודה, שומרון וחבל עזה יהיו שוקקים ומלאי חיים, קולות ילדי ישראל יתמוגו בקול רינת הציפור-רים, זוגות צעירים מכל שכבות העם ומכל חלקי ארץ-ישראל השלמה יאכלו את השכונות והבתים שיהודים יבנו. ומאיר פעיל וחבריו, שנשכבו מול הטראקטורים כאשר ממשלת ישראל יצאה להקים את העיר כרמיאל בגליל וצרחו: "על גופותינו" — יבואו יחד עם יוסי

אדמת המכורה, תתפתח שנהא עצמית כזו בקו המחבר את חברי-הכנסת צ'רלי ביטון, נציג תנועת חד"ש ה-סוגדת למוסקבה, שבה פסולה הציונות, ועד לחבר-הכנסת יוסי שריד המציג את עצמו כירשו של ברל כצנלסון. במלחמה הזאת נגד ארץ-ישראל כל הכלים כשרים כדי לפגוע בתופעה המופלאה הזאת של יישוב ארץ-ישראל השלמה והפרכת שממותיה.

כנסת נכבדה, חונכתי בבית-ספר עברי בחסות צ.ס. ציונים-סוציאליסטים, קרי: מפא"י או "עבודה" ב-ימינו. באוני מהדהד עדיין קולו של מחנכי: "לך אני חניתה, לך סביב, סביב". חניתה, חדרה, חומה-ומגדל — איך היום מבנים את רוחכם המתיימרים להיות יור-שיכם, איך מטילים הם בוך ורפש באלה המופלאים שכמוכם יצאו ל"לב הישוב הערבי" כדי לגאול את אדמת המולדת תרתי-משמע.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מדינת ישראל מדי-נת חוק היא, מדינה דמוקרטית. הצדק הוא גר לרג-לית. בית-המשפט פתוח בפני כולם, גם בפני מי ש-נאחזים בבמת בית-המשפט כדי לנגח את ישראל ועם ישראל, בפני ערבים ובפני יהודים קטני אמונה גם יחד, שהתחברו בקשר אפל כדי לחתוך בשרנו החי. אנו מכבדים ומקבלים כל פסק-דין של בית-המשפט גם כאשר הוא כואב לנו ולפעמים כואב מאוד. גם כשואה מכאיב כנגד צ"צ 390/79 של עזת מחמד מוסטפה ו-16 אחרים נגד מדינת ישראל ושלוש משלוחותיה. אך יש מי שנאחזו בפסק-דין זה כדי לסלף ולשקר. מה אומר פסק-הדין? — אני מצטט מתוך האורגינאל: "הוחלט לעשות את צו על תנאי מוחלט ולהכריז על צו התפיסה מס' 16/79 כבטל לגבי האדמות שבבעלות העותרים" — היינו, שבבעלות אותם 17 העותרים — יולחייב את המשיבים 1-4 לפנות מאדמות העותרים את המתיישבים האזרחיים שהתיישבו עליהם וכל מבנה שהוקם עליהם וכל חפץ שהוצב אליהם".

כנסת נכבדה, האם אין אתם יודעים שעל אדמת העותרים אין היום אף אוהל אחד? האם אתם יודעים שעל אדמת העותרים לא היה אף מבנה אחד? היה אוהל אחד של צה"ל והוא סולק. כל מי שאמר ואומר שעל-ידי מתן הארכה לפינוי אלון-מורה הפרנו צו של בית-המשפט אינו מבין א-ב' במשפט, או שהוא מסלף בזדון, או יותר גרוע — הוא מיתמם, תהיה הכשרתו במשפטים ככל שתהיה ויהיה תארו האקדמי ככל ש-יהיה. כל השטחים המוזכרים בפסק-הדין הם פנויים, הם היו אדמת טרשים, היה עליהם אוהל אחד של הצבא והוא פונה, נשארה אדמת טרשים.

ממשלת ישראל ומתנחלי אלון-מורה קיימו במלואם את פסק-הדין ואני מציע למשפטים ולמלעזים לצאת לשטח ולראות במו-עיניהם. אם יש להם קצת מצפון, קצת לב, קצת אהבת ישראל, קצת אהבת האמת, היו סתמים את פיותיהם. אילו היו יוצאים לשטח, לא רק שהיו רואים עד כמה ששוגגים ומטעים הם מבחינת המשפט והצדק אלא היו רואים גם את התופעה המופ-לאה של צעירים בישראל שיצאו לחיות על אדמת טרשים, באוהל, בצריף, במקרה הטוב ביותר במבנה טרומי ששטחו 40 מ"ר לשש נפשות, בגשם, ברוח, בטיט שבו הם מתבוססים. בחורף, והם לא מתלוננים,

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פיגוי אלון-מורה —

פטי של ההתנחלויות בגדה, ויש כבר רמזים כאלה בדברי שרים מכובדים. אני בכלל לא אתה מופתע אם הדבר הזה תוך שבוע—שבועיים יופיע כאן מעל במת הכנסת. הם מובילים את הממשלה הזאת מדחי אל דחי, והם יובילו אותה כך כל עוד מדיניות ההתנחלות ליות בגדה תימשך כמות שהיא, כל עוד הממשלה תמשיך באשליה מכשילה כי היא, עלידי תכנית האור-טונומיה, הרוויחה חמש שנים כדי לקבוע עובדות ש-ינציחו את שלטון ישראל בגדה. בינתיים מבוזים מיל-יונים, מישהו אומר 100 מיליארד, מישהו אומר 150 מיליארד. בינתיים, לצערי, נותנים נגדנו בגדה סיוע לאווירת איבת הגדלה והולכת, ורק אש"פ הוא אשר יוכה ממנה.

אבל כל ההתפתחות הזאת, רבותי חברי הכנסת, איננה מקרית. איך קורה הדבר? זה לא כל כך מסובך. יש בממשלה שהם בעלי-בית נאמנים לגוש-אמונים. אבל יש ביניהם שנפשמם, רחמנא ליצלן, חצויה בין הסכמה מלאה לתעלולי גוש-אמונים לבין השמירה על חוק ודמוקרטיה, בין מעשים הבאים לטרפד את המ-שאימתן על האוטונומיה לבין ההתחייבות שהם חתמו עליה בקמפ-דייוויד, בין מינימום הבנה למכות שה-התנחלויות האלה מורידות על ראשינו בזירה הבין-לאומית לבין השלמה עם מחיר המעשים שגוש-אמונים עושה. והרי רק אתמול חזר שר הבטחון ומסר לכם שדר משותתו עם אנשי הממשל האמריקני, ואתם אינכם מסוגלים, מתוך הסתירות שבהן אתם אחוזים, להסביר את המצב. בריבוע המעגל הזה, במשחק הפאטאלי הזה של סתירות, קורה, כנראה, לאנשים שהם מסבירים לזו-לתם — אינני יודע, אולי הם מסבירים גם לעצמם — שהכשלונות שלכם נבעים עלידי סיבות טכניות.

לא הודלף עד עכשיו האם מותר כבר לעשן בישי-בות הממשלה. אבל כן הודלף מיתריות הממשלה כי שר המשפטים טוען כי דחיית ההעברה של ההתנחלים היא הסגת גבול. הודלף גם כי זוהי דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, כי סגן אחד של ראש הממשלה סולד מכל המהלך הזה בעוד שסגן שני נמנע בהצ-בה. מדוע? כי טרם ברור לו האם אנשי גוש-אמו-נים מקבלים את המשמעת של דין וחוק. לפחות אתה בסדר, לפחות שר אחד צדק בדיון הזה שהיה בממ-שלה. לפחות הפעם ניתן לי להסכים עם דעתו של "שר ההתנחלויות", שטען כי אלון-מורה היא סמל. אמנם סמל ועדות לכל הכשלונות שליוו את הפרשה הזאת מאז ראשית ביצועה ועד היום. זאת היא המדיניות וזה שכרה, וכולנו נשלם את מחיר הדרך הזאת, המובילה את מדינת ישראל לקיר אטום. ככל שהממשלה תקדים לפנות לעם, תחזור לשאלת את העם הזה איך הוא מסכים את שלטונה של הממשלה במשך שנתיים וחצי — ירוחו לכולנו, אבל כל עוד הממשלה אינה מוכנה לשאת באחריות לכשלונותיה, רבותי חברי הכנסת, חז-בה לאומית היא להביע לה אי-אמון.

הי"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת דרוקמן, ואחריו — לח-בר-הכנסת וירשובסקי.

חיים דרוקמן (חזית דתית לאומית):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זאת זכות וגם

שריד וחבריו אצל המתנחלים, לבקש את קולם, כפי שעשו זאת מאיר פעיל וחבריו כאשר הם באו לכר-מיאל לבקש את הקול.

כנסת נכבדה, בהחלטה נחושה, ברצון עז, והרבה אהבת ישראל וארץ-ישראל נגשים את חזון יישוב ארץ-ישראל השלמה, ובה ירוו משפע ועושר בן ערב, בן נצרת ובני.

הי"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת תלמי, ואחריו — לחבר-הכנסת דרוקמן.

מאיר תלמי (המערך):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראש הממשלה מסביר לנו כי פסק-הדין יקיים וכי דחיית המועד אי-ננה אלא בעיה טכנית בלבד. הבן גודל, הבן אמן לעובדות הטכניות המתלוות, משום-מה, לכל הפרשה הזאת.

זה התחיל עם העלייה על הקרקע. היא בוצעה כמיבצע צבאי מתוכנן, אבל מסיבות טכניות, בוודאי, מסרו למוכתרים את צו תפיסת הקרקע רק באותו הבר-קר. יש סיבות טכניות. מסיבות טכניות, כביכול, ביו-בוז לפני שבוע עשרות כבדות של מיליוני לירות להע-ברת טראקטורים ומכונות במסוקים. ראש הממשלה אמר כאן שהתחילו את העבודה במאוחר. מדוע התחילו את העבודה מאוחר? ראש הממשלה לא הסביר. ואני עוד אגיד.

רבותי, היו סיבות טכניות, אינני יודע, אולי של כלי הקומניקציה, אבל עובדה שהיו סיבות טכניות שוודאי בגללן סמכה ישיבת הממשלה על פתק-איתות מהרב דרוקמן שאל לסייע להשיג את הרוב להצעה שהוגשה בישיבת הממשלה. צר לי לומר, מבזים לא רק את הממשלה, מבזים גם את החוק, מבזים גם את מדינת ישראל. כל הכירכורים, כל הסיבות הטכניות האלה, גוזרים מחומר אחד: הכניעה לגוש-אמונים וה-רתיעה של הממשלה מלהתמודד אתו.

רבותי חברי הכנסת, אמרתי זאת מעל הבמה של הכנסת לפני כמה חודשים. היה כאן דיון על בית "הד-סה" בחברון, טענות אז אותה הטענה: אתם נכנעים להם, אינכם מתמודדים אתם. קם שר הבטחון להשיב לי והוא אמר: "הוחלט למצות תחילה דרכים חלופות שיביאו לפיגוי הבניין". אולי מישהו כבר שמע או ראה את הדרכים החלופות האלה? כך אמר שר הבט-חון. ראש הממשלה, כפי שהתפרסם בעתונות, אמר את הדברים בהרבה יותר תקיפות, אבל גוש-אמונים לעג לשניהם והוא אשר צחק אחרון.

אני מוכרח לומר: בכל-זאת הסיפור על דחיית המועד בגלל הגושם הוא מחצית האמת. לא נגישתם לעבודה אחרי פסק-הדין מסיבה אחת: המתנחלים לא הואילו להודיע כי הם מקבלים את הדיון. גם היום, אדוני ראש הממשלה, השיבות בעניין זה תשובה פשוטה, אבל לא השיבות על השאלה שנשאלת עליה. אני יודע למה עכשיו גוש-אמונים שותק: עכשיו המתנחלים מקווים כי הם ברוב טובם נתנו לממשלת ישראל ארכה של כמה שבועות כדי שבמשך הזמן הזה תהיה לה שהות לקבל את האולטימטום שלהם בדבר שינוי המצב המש-

חוברת י"א, ישיבה רצ"א

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

אמת שהשומרון יהיה "יודן-ריין". כואב להם שהממשלה הזאת עושה ליישוב השומרון.

אדוני היושב-ראש, להצעת הסייעות האומרות זאת במפורש אינני רוצה כלל להתייחס. אולם מפלגת העבודה, לבי לבי עליכם. האם עד כדי כך התדרדרתם? האם אימצתם את דרכה של מחנה שלי? האם עמדתו של חבר-הכנסת שריד ושל מפ"ם הן עמדות מפלגת העבודה כולה? רוממות המשפט בפיכם. אף שאין כאן שום עניין משפטי —

חייקה גרוסקמן (המערך):
גוש-אמונים הוא כל המפד"ל?

שלמה דלל (המערך):
אתה יודע שרק הממשלה הזאת אימצה את דרכה של מחנה שלי, לפחות בסניף?

חיים דרוקמן (חזית דתית לאומית):
העובדה היא שמפלגת העבודה, על היושב-ראש שלה, מדברת באותו נוסח.

שלמה דלל (המערך):
העובדה היא שהממשלה שאתה חבר בה אימצה את דרכה של מחנה שלי בסניף.

חיים דרוקמן (חזית דתית לאומית):
רוממות המשפט בפיכם, אף שאתם לא קיימתם את פסק-הדין של בית-הדין העליון בעניין איקריט ובריעם. אינני טוען נגדכם, אולם היכן היושר וההגינות שלכם?

טוענים שיש כניעה לגוש-אמונים. זאת צביעות כאשר הטענה הזאת מושמעת מפי מפלגת העבודה. אתם נחתם זיגמה לכניעות. כיצד הוקמה קריית-ארבע? כיצד צד הוקמה דגים? האם לא היתה זאת כניעה? וכיצד הוקם אפילו גוש-עציון? הכול הוקם על-ידי לחץ מל-מטה. זאת האמת, וכיצד אפשר להתכחש לה בציבור? טלו קורה מבין עיניכם.

האמת היא שאני מעריך את ה"כניעות" האלה לזכותכם, כמוכן, אל תותורו על זכויותיכם. אולם לדבר היום על כניעה, זאת פשוט צביעות. ויש להוקיע מעל במה זו צביעות ציבורית. זו צביעות מצדכם. כשם שצביעות מצדכם לדבר על חילול שבת.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
זה נכון.

חיים דרוקמן (חזית דתית לאומית):
חבר-הכנסת שמעון פרס, שאני מתייחס אליו בכבוד, מוכן לתת סטאטוס של רבנים לאלה שעורכים ישיואי תערובת ומכלים על-ידי כך חלקים מעם ישראל. אני מקווה מאוד שלא יצליח בכך. אולם הוא מדבר על חילול שבת? זה יושר? זאת אמינות? כל אחד מסתכל דרך המשקפיים שלו. מי שבעצמו נכנע — מדבר על כניעות של אחרים.

אדוני היושב-ראש, האמת היא שהממשלה הזאת רוצה ליישב את יהודה, שומרון, רצועת עזה ורמת הגולן — את כל חלקי ארץ-ישראל השלמה. היא עומדת מול לחצים מרובים מבחוץ ומבית. יש צורך ואפילו

חובתה של האופוזיציה לחפש נקודות תורפה בפעולות הממשלה ולטעון נגד שגיאותיה של הממשלה ולהגיש לה הצעת אי-אמון. אולם הצעת אי-אמון זאת של היום מבזה את מציעה ומבזה את הכנסת.

מה קרה כאן? הממשלה קיימה את פסק-הדין של בג"צ אלון-מורה במועד ופינתה את אדמות העותרים. יתרי-על-כן, הממשלה נהגה לפני משורת הדין והחליטה לפנות את כל השטח אשר לגביו לא קבע בית-המשפט ולא כלום. אולם הממשלה קבעה את המועד לפינוי השטח כולו מתוך מחשבה שהישוב החדש יוקם על-יד שכם יהיה מוכן למועד זה. הממשלה עשתה מעל ומעבר ליכולתה כדי לבנות את הישוב החדש, והוא עדיין אינו מוכן. היו עיכובים בשל הגשם, בשל מזג אוויר קשה, בשל תנאי קרקע קשים — ולמרות רצונה ומאמציה של הממשלה והעבודה שהתנהלה שם ביום ובלילה הישוב טרם מוכן. לשם כך החליטה הממשלה לדחות את הפינוי לעוד כמה שבועות, עד שהישוב החדש יהיה אכן מוכן. מה קרה כאן? מה לא טוב בוזה? האם יש איוו קדושה בתאריך של ישיבה שבועות שהממשלה קבעה? מדוע מכניסים לכאן את בית-המשפט? וכי בית-המשפט קבע את התאריך הזה? הרי תאריך זה קבעה הממשלה מתוך מחשבה שהישוב החדש יהיה מוכן. וכך שמענו קודם במפורש מפי ראש הממשלה. אם כן, הפה שאסר הוא הפה שהתיר.

כל מי שדן לגופו של עניין מתוך יושר ויחס אנושי מברך על החלטת הממשלה שפשוט נהגה בתבונה הן מבחינה לאומית והן מבחינת יחס אנושי לאנשים ומשפחותיהם. מבחינה לאומית — קיומו של ישוב יהודי על-ידי שכם, אין מפנים ישוב יהודי, גם אם חושבים שיש הכרח בכך, כל עוד אין ישוב יהודי אחר במקומו. כך הדריכו אותנו רבותינו: אל יסתור אדם בית-כנסת אלא אם בנה בית-כנסת אחר במקומו. כל ישוב יהודי בארץ-ישראל השלמה הוא בבחינת בית-כנסת. כך חושבת הממשלה הזאת אשר רוצה ליישב את השומרון, אשר רואה אינטרס לאומי חיוני ביותר ליישב את השומרון.

וזהו התגובה הנכונה על שמחתם של כל שונאי ישראל על הורדת אלון-מורה. לא יועיל להם שום דבר. ישוב יהודי על-ידי שכם יוקם על אפם ועל חמתם ויהודים יחיו בשומרון בכל מקום.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
כמו בסניף.

חיים דרוקמן (חזית דתית לאומית):
ומבחינה אנושית — מדובר בחלוצים אמיתיים, אנשים נשויים וטף שהתגלגלו ממקום למקום והלכו להקים את ישובם הקבוע אלון-מורה על-פי החלטת הממשלה, ולצערנו הצליחו שונאי ישראל, ולמרבה הכאב בעזרתם של משתפי פעולה מבפנים, להביא לאותו פסק-דין שב-עקבותיו מעבירים את הישוב. האם אחרי כל זאת אפשר להעלות על הדעת שיש לטלטל את החלוצים האלה ומשפחותיהם וזמנית למקום-ביניים? מדוע? איזה הגיון יש בוזה? אין בכך כל הגיון. זה איננו צורך וזה ההיפך מן ההתנהגות המוסרית האלמנטארית. מה אישור רוצים מצידי הצעות אי-אמון? הם רוצים ב-

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

הכרח גם בקולות נגדיים חיוניים על-מנת שתעשה את מה שהיא באמת רוצה לעשות.

אני תמה מאוד וקובע בצער רב כי אלה שמדברים בגבוהה גבוהה על התחשבות בערבים, שוכחים זאת לחלוטין כאשר מדובר ביהודים. ביחס לערבים, גם אם ברור שהם עוינים לנו, תובעים להתייחס אליהם באורח רוח ובסבלנות, וכל אלה אינם קיימים כלל כשמדובר ביהודים. אלה שהקימו ועקה גדולה וזמרה נגד תגובה הולמת לבסאם שקעה, שממשקיע עד היום בפעולותיו העוינות נגדנו, תובעים יד קשה נגד חלוצים יהודים. זו פשוט שנאה עצמית פאטאלית. יש להוקיע אותה בכאב. מדוע אתם כל כך ששים אלי קרב כשמדובר ביהודים, יהודים יקרים, חלוצים אמיתיים, שיש לכבד אותם גם כשיש חילוקי-דעות אתם? האם אתם כל כך משתוקקים לעימות בין יהודים, חלילה? בסבלנות ובי אורח-רוח ובהתחשבות אפשר להגיע לפתרון מתוך הבנה הדדית. האם דרך כזאת איננה עדיפה?

אדוני היושב-ראש, בכל לבי אני רוצה לברך את ראש הממשלה על שעמד מול לחצים מרובים והביא להחלטה האחרונה של הממשלה לדחות את ההעברה להרכיב עד שהישוב החדש יהיה מוכן. ואני מברך אותו שעמד מול לחצים נוספים אשר בוודאי עוד יהיו ויעמד כצור איתן בכל הנוגע להתנחלות יהודית ביהודה ובשומרון, במיוחד עכשיו, כמה חודשים לפני מועד התחלת האוטונומיה.

זו שעת-חירום לעם ישראל מבחינה זו ויש לפעול בתנופה ממלכתית, למלא את יהודה ושומרון ביהודים בטרם, חלילה, נאחר את המועד.

אני פונה בזה לממשלה ובמיוחד לראש הממשלה: "המתחיל במצווה אומרים לו גמור". השלימו את המלאכה ותקנו את שעוות כל השנים מאז מלחמת ששת הימים. יפה שעה אחת קודם.

היו"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת וירשובסקי, ואחריו — לחבר-הכנסת נוף.

מר ירישובסקי (התנועה לשינוי ויוזמה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לא בשצף-קצף של אופוזיציונר אני רוצה לדבר היום ולא להמטיר אש וגופרית על גוש-אמונים או על אלון-מורה אלא לדבר בעצם על כך ששלטון החוק במדינת ישראל נמצא במצב כפי שהוא נמצא, שמעולם לא היה כה גרוע. כאשר הממשלה, שלכאורה צריכה הציבוריות הישראלית ללכת וממנה לקבל השראה כיצד להתנהג ביחס אל החוק, אל המדינה, אל ממשל תקין — הממשלה הזאת מציבה דוגמה רעה לעם כולו. זה כואב לי. אני לא מדבר מתוך זעם אלא מתוך צער וכאב. אני יכול לחלוק על ממשלה זו, אני יכול להסכים עם ממשלה זו, אבל אני דורש שהממשלה תהיה ממשלה ולא אגד של אנשים הססניים, שאינם מוכנים להתמודד עם הבעיות כפי שהן באות לפניהם, שזה תפקידה של הממשלה.

השאלה אם גומרים או לא גומרים להכשיר את הישוב האלטרנאטיבי בשביל המתנחלים של אלון-מורה זו בעיה שהיא משנית לגבי ההחלטה שצריך לקיים

את פסק-הדין של בית-המשפט העליון, שעד היום הוא אינו מקיים. והיה לממשלה הרבה זמן, כי הרי בית-המשפט עצמו נתן לה 30 יום, ועברו 30 הימים. ואז באו והחליטו שצריך לדחות לשבועות מספר. לכך היועץ המשפטי לממשלה נתן את ידו, וחלקתי אז על דעתו של היועץ המשפטי. אבל הוא אמר: זה לא בלתי חוקי, ואפשר. עכשיו אותו יועץ משפטי, שחלקתי על דעתו, אומר שזה לא בסדר. יותר מזה, הוא אומר שהממשלה היא מסיגת גבול. וכך גם אומר שר המשפטים.

אדוני ראש הממשלה, איך משפיע הדבר הזה על הציבור, על העם, שאומרים לו השכם. והערב: צריך לשמור על החוק. צריכים להיות אורחים טובים, צריך לקיים את הדינים, והוא שומע שממשלתו היא מסיגת גבול? האם אתה לא נתן לעצמך דין וחשבון איהו נזק לדורות אתה עושה? האם לקחת את זה בחשבון בשיקולים שלך כאשר החלטת לאשר את הדחייה הזאת? הרי הדבר הזה מכאיב הרבה יותר מאשר, אולי, איוו החלטה שצריך לקבל ולבצע אותה בנחרצות.

הרי שאנחנו כאן בבית הזה קיימנו כמה פעמים דיון נים על כך שאין שלטון חוק. אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כמה פעמים דברנו כאן, מעל במה זו ובי וועדות השונות של הכנסת, כי הנומיות של אכיות החיים, של היחס של אדם לחברו, הן בירידה ואדם לאדם זאב? אנחנו אומרים זאת השכם והערב, ואנחנו אומרים שיש צורך לחנך את העם. ומה התוצאה? מי שצריך להיות המחנך הראשון של הקאבינט של מדינת ישראל, המחנך שיש לו תפקיד מעל התפקיד האקדמי, טיבי, להראות את הדרך הנכונה — מגלה הססנות ומוכן להפר את פסקי-הדין של בית-המשפט העליון, עד כדי כך שהוא מסיג גבול בעיני היועץ המשפטי ובעיני שר המשפטים, שאינו מעז להגיד דברים בוטים נגד ה-ממשלה.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הרי המעשה הזה של דחיית העניין של העברת האנשים מאלון-מורה אינו דבר שעומד בפני עצמו. כבר הוזכרו כאן הדברים בקריאת-ביניים ובדרך אחרת על נשות "הדסה" היש-בות במקום שהן יושבות, אף שהובטח מדוכן זה, על-ידי הגורמים המוסמכים, שעליהן לרדת ואכן הן תרדנה. והנה הן יושבות שם לתפארה, לתפארת שלהן ולא לתפארתה של מדינת ישראל.

הוויכוח שלנו הוא לא עם גוש-אמונים, לא עם נשות "הדסה", אלא עם אותו ממשל שאני, כאורח המדינה ובחבר הכנסת, מצפה ממנו שימלא את תפקידו. הוא נתן ידו להצמיח אי חוקיות וביזיון החוק באיצטלה של עקרונות. והעקרונות הם רבים. כל אחד שירצה להפר חוק בשם עקרון — אנא אנחנו באים? ואולי כבר באים לאותו בור תחתיות, בירא עמיקתא, שבוודאי יהיה קשה לצאת ממנו אם הממשלה תמשיך להתנהג כפי שהיא מתנהגת.

אדוני היושב-ראש, לצערי הרב ראש הממשלה אינו, אבל אני יכול לצרף את ההססנות וההתפתלות ב-עניין מעמדו של השר שרון נוכח חוותו וניגוד האינטרסים, כחוליה נוספת. כי מה קורה כאן? היתה ועדה ממלכתית — והממשלה התגאתה בה בתחילת דרכה —

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי יוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פניני אלון-מורה —

על אלון-מורה — זה השבוע השביעי שאיננו דנים על מצב הרשויות המקומיות או על דברים חיוניים אחרים הנוגעים לעצם חיינו אלא דשים וחוזרים ודשים באלון-מורה, כי הממשלה הזאת איננה מסוגלת להתמודד עם הנושא; גם איני יכול להגיד שהממשלה אינה טובה אבל התוצאה תושג — אני חושש שהתוצאה לא תושג. האנשים היושבים באלון-מורה לועגים ל"ממשלה ואומרים שגם להבא היא לא תוריד אותם; כשם שהגשים ממשכות לשבת ב"הדסה", הם אומרים, כך נשכ גם אנחנו; לא נרד משם. אם נתחיל מחדש בכל הנפתולים האלה נגיע לקצה מיצוי כשרנו ה"נפשי".

לכן אין מנוס מלהביע אי-אמון לממשלה, הלווקת את בבת-העין שלה עצמה, את שלטון החוק והמשטר התקין, ודוקרת בה והופכת את כולנו לעיוורים אומ"ללים.

הי"ר פ. שיינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת נוף, ואחרי — לחבר-הכנסת וילנר.

עקיבא נוף (התנועה הדמוקרטית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, דיבוק צא. אס"פקת נשק מאסיבית למדינות החזית המזרחית ולמצרים, ועם ישראל דן ושב ודון, וחזור ושוקל — אלון-מורה. זה"ל נאלץ לקצץ בשעות האמון ובכלי נשק חיוניים, בהעדר אמצעים כספיים, ומדינת ישראל שקועה כולה באלון-מורה. מקורות הנפט לישראל מתדלדלים, הנפט מתייקר, והמחשבה הלאומית תפוסה בנושא של אלון-מורה. דיוני האוטונומיה מחייבים שיקול ודיון ב"אסטרטגיה הכוללת, אך הממשלה עסוקה באלון-מורה וכושר עמיתתו נפגם. חומיני, אפגאניסטאן, קשיים בכלכלה, משבר בחקלאות — ואנחנו קפואים באלון-מורה.

כחסיד של התנחלויות בקנה-מידה רחב, כמעריך גדול של גוש-אמונים, אני קורא להם: יש לבצע את המעבר להרכיב ללא שיהיו, ללא תנאי, ללא סייג. במעבר הזה אין שום דבר הפוגע בארץ-ישראל, אין שום דבר הפוגע בירושלם חתיה וביריה ומשמר הירדן. אני יודע כי גם בגוש-אמונים עצמו יש עייפות והסתייגות מההתנהגות העיקשת, הבלתי נכונה, לשי"תם, של חלוצי אלון-מורה.

מי שרואה את התמונה הכוללת, מי שחש בצרכים הכוללים, מי שחרד למעמדנו — גם בארץ-ישראל — אינו רשאי להעסיק את המחשבה ואת האסטרטגיה הלא-מית כולה בנקודה אחת, סמלית, חשובה ככל שתהיה, במחיר הזנחת כל השאר. דווקא כחסיד של התנחלויות בקנה-מידה רחב, כמעריך גדול של גוש-אמונים, כמי שיש לו אמון בממשלה הזאת, כמחייב את הישגיה הרבים של ממשלה זו, גם בשעה הקשה הנוכחית, כמי שיועד כמה מכבדים הממשלה הזאת ושריה — דווקא ממשלה זו — פסיקה משפטית, וכחבר סיעה הגאה להיות שותפה להישגי הממשלה הזאת, במיוחד בהשגת השלום, כמי שסולד מכל דברי הבלע, הציניות, החזיה הפוליטית האנטי-ישראלית והאנטי-ציונית שהשמיצו כאן מיצעי ההצעות, כמי שמתקומם נגד תיאורי הזוועה ש-

שהיתה צריכה לבחון את ניהודי האינטרסים בין שרים ורכושם הפרטי. והיו מסקנות ברורות של ועדה, ועדה בראשותו של שופט בית-המשפט העליון. אבל ההחלטה הזאת אכן לא מצאה חן בעיני שר אחד, אשר הוא קשור גם באי חוקיותם של הדברים האחרים שהזכרתי. ועל כן הוקמה נוספת של שלושה משפטים. תודה לאל, התברכנו ושמענו ששלושת המשפטים הגישו חוות-דעת ברורה וחד-משמעית. ומה אנחנו שומעים? שאולי תוקם עכשיו ועדה של שני שרים, שני שרי קאבינט.

עקיבא נוף (התנועה הדמוקרטית):
זה הוכחש.

מרדכי וירשיבסקי (התנועה לשינוי יוזמה):

אם זה הוכחש אני רוצה תחת זאת לשמוע הודעה חד-משמעית ברורה, כך או כך, אבל אנחנו לא שומרים. אנחנו שומעים הצהרה של שר החקלאות האומר שזה לא עסק, זה לא רכוש אלא אלה אורחות חיים. אכן אלה הם אורחות חיים, אבל אורחות חיים מוגדים למה שצריך להיות במשטר חוקי. במקום להיחלץ ולי-הודיע חד וחלק, הממשלה מתפתלת ומתבזה בעיני הבריות. זה מה שכואב לי.

אני באמת לא הצבעתי בעד הממשלה הזאת, צריך לעשות כדי שלא תמשול הרבה ימים. אבל כל עוד הממשלה אני רוצה שתפעל ותתנהג כמו ממשלה ואני אתמך בה כאשר תעשה מעשים טובים. גם הורכחנו שכאשר מעלה תכניות טובות איננו מתנגדים להן. אבל כאשר אני רואה חניקה וגסיסה של המשטר התקין במדינת ישראל, גסיסה של שלטון חוק, והממשלה ממשיכה בדרך הזאת, איך אני יכול להשלים עם המהלך הזה ולתת לממשלה הזאת להמשיך?

אי-האמון נובע בעצם מההתנהגות של הממשלה בתחום שלטון החוק או המינהל התקין במדינה. עקבתי אחרי ההודעות בקשר לפרשה של אלון-מורה. אילו היה בא ראש הממשלה — הוא אמנם ענה על זה בתשובה על שאלה שהוצגה לו כאן מעל הבמה הזאת — והיה אומר: אחרי ההארכה הזאת של חמישה שבועות, שלא היתה מוצדקת, לא ההארכה הראשונה ולא ההארכה השנייה, לא צריך לתת לאנשים האלה דברים שלא נותנים לאזרחי ישראל, המחכים בתוצאה לפועל עד אחרי שהבעיות שלהם נפתרות; אילו היינו שומעים בצורה חד-משמעית מאותו גרעין של אלון-מורה שהוא אכן מקבל את הדיון, שמדינת ישראל היא מדינת חוק ולכן הם יורדים משם, כפי שציונה בית-המשפט ה"עליון, יכול היה ראש הממשלה להגיד: כדי שלא לשר-פוך דם וכדי שלא להביא לריב אחים גדול מדי דחיתי את הפניני.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, האם שמענו מפי אחד מאנשי אלון-מורה שאמר שאכן הם יורדים? תמיד שמענו בלחישת, מגורם שני ומגורם שלישי — דרוקמן דיבר בשם גוש-אמונים, המזכירות — שאם ישלימו את ההתנחלות החדשה הם אכן ירדו. מהאנשים עצמם, מבעלי הדבר, לא שמענו זאת, לא בשלמות ולא באופן חלקי. הדבר הושמע על-ידי שליחים. אני חושש שלמרות הדחיות ולמרות הביזיון, כפי שציניתי, ולמרות ה"נפתולים של החברה הישראלית המדברת כל כך הרבה

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פניני אלון-מורה —

מוקראטיות, לסכנה שבתוך מדינת ישראל הטרור הפור- ליטי של הקבוצה הפאשיסטית של גוש-אמונים ושל גרוריה ישיפיע על כל סדרי השלטון והחברה במדינת ישראל.

חברי הכנסת, מה עשתה הממשלה, בהמשך להת- נהגותה לגבי אלון-מורה? אינני הפעם רק שלושה ענ- יינים. ראשון, הפקעת חברת החשמל המזרח-ירושלמית. מה פירוש הדבר? פירוש הדבר שהממשלה בגסות וברגל גאווה, לא מכוח הזכות אלא בזכות הכוח, הכוח הצבאי הברוטאלי, החליטה להפקיע את חברת החשמל המזרח- ירושלמית. החלטה זו נוגדת את החוק הבינלאומי ביחס לשטחים כבושים, וגם אם ראש הממשלה אומר שאין אלה שטחים כבושים, דבר הבל הוא אומר; כי כל הקהילה הבינלאומית, כל חברות האו"ם, ללא יוצא מן הכלל, מגדירות את השטחים, לרבות מזרח-ירושלים, כשטח כבוש. אף מדינה אחת בעולם לא הסכימה לסי- פוח ירושלים הערבית לישראל.

משה שמיר (התחיה-בנאי):

באפגאניסטאן אתה מתחשב בדעת-הקהל העולמית?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): דעת-הקהל העולמית היא לא זו המופיעה בטל- וויזיה הישראלית. דעת-הקהל העולמית מוקיעה את מל- חמת הדמים שהאימפריאליזם מארגן, דרך פאקיסטאן, על אדמת אפגאניסטאן.

הפקעת חברת החשמל המזרח-ירושלמית מהווה צעד נוסף לביסוס הסיפוח של ירושלים הערבית; זוהי הת- גרות בעם הערבי הפלשתינאי וחבלה מכוונת בכל סיכוי של שלום באזור. כל הנימוקים הטכנולוגיים להפקעת חברת החשמל המזרח-ירושלמית אינם אלא תירוץ. ה- החלטה נובעת אך ורק מנימוקים פוליטיים. אפילו ראש עיריית ירושלים, טדי קולק ועיריית ירושלים הביעו התנגדות להפקעה זו ודחו את התירוצים הטכנולוגיים הבלתי רציניים. בחברת החשמל הישראלית קרו תקלות רציניות ביותר, האם מישור חשב להפקיע או אפילו לפטר מישור? ברור שצעד זה, כמו ההתנחלויות וכמו הנישול מהקרע, הוא צעד פוליטי מתגרה.

מאורע נוסף, שיש לו המשך בימים אלה: במחנה הפליטים אידהסה, ליד בית-לחם, כ-25 בדצמבר אחר- חצות הוכרז עוצר. קראו את כל הגברים מגיל 14 ומעלה להתכנס בבית-הספר. היה קר מאוד וירד גשם כל הזמן. ברמקול הודיעו: מי שלא יבוא לבית-הספר ייא- סר. בשעה 2 לפנות בוקר נכנסו החיילים לבתים והו- ציאו מהמיטות כל אלה שלא יצאו, חולים, ובכוח ובי- מכוח גררו אותם, ובהם 3 אנשים עיוורים, אל חצר בית-הספר. החזיקו אותם בקור, תחת גשם, בחצר בית- הספר. הרבה חלו, הקיאו. יש שנוקו לבית-החולים. במצב זה החזיקו אותם במשך 10 שעות. אחרי חקירה של אנשי הממשל הצבאי לקחו 30 איש לכלא. אחד מהם — תאיים מיהור — שחלה בגלל מה שעבר עליו במשך 10 השעות בגשם ובקור, אדם בגיל 50, נלקח לבית-חולים והוא סובל קשות. כעבור יומיים, כ-27 בדצמבר אחרי חצות, פרצו החיילים בשנייה להרבנו בתים, שברו דלתות וציפו על כל מי שגילו מעל 12 שנה לצאת מהבתים. כ-200 נערים נלקחו ברגל מהמ-

הועלו כאן, גם על-ידי חברי כנסת שהסתננו אל מפ- לגות ציוניות, כאילו הציונות באה לגשול עם כלשהו, בעוד הציונות באה להקים בית לעם נרדף תוך כיבוד מלוא זכותם של אחרים, ללא נישול וללא עושק, בעוד שפיאודאליזם, מנצלי עמם, מנסים לזרוק אותנו לים ואת עמם לבתי עיניים, בנוסח הרוזן הסורי; כמי שיוודע כל זאת — אני קורא עכשיו לממשלה, לאחר כל הדח- יות, לאחר מתן כל האפשרויות, שלא לתת לקבוצת מנתחלים במקום מסיים, עם כל ההערכה לקרבנם ה- אישי, עם כל ההבנה לעקבותיהם, לבזות את הממשלה ולתעתע בכלל הציבור. את צו בית-המשפט ואת הח- לטות הממשלה יש לקיים. אם ניתן — בנועם, בע- שיית המאקסימום למניעת התנגשויות עם אורחים, אך בכל מקרה בלי לאפשר לקבוצה זו או זו לבזות את מי שאחראי לביצוע החוק והסדר, התנחלויות — כן; פרעת חוק — לא, הפגנות — כן; עירעור שיטתי של הסדר הציבורי — לא.

היו"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת וילנר, ואחריו — לח- ברי-הכנסת גרוס.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אייזנמאן המוצע על-ידי ארבע סיעות בכנסת בעניין אלון-מורה נומק, לפי דעתי, במידה מספקת בשאלת אלון-מורה, רצוני להגיד שאלון-מורה איננו נושא נפרד. זה חלק ממדי- ניות הממשלה, ממדיניות ממשלת הליכוד בשאלה ה- פלשתינאית, בשאלת השלום, בשאלת השטחים הכבו- שים. לכן קשה לעשות הפרדה בין ראש הממשלה לבין שרים אחרים, בין ראש הממשלה לבין גוש-אמונים. אני יודע שיש ניואנסים, אני יודע שיש חילוקי-דעות לגבי פרט משני או פרט ממדרגה עשירית, זו או זה, אבל מדיניות הממשלה היא, ביסודה, מדיניות גוש- אמונים. חילוקי-הדעות הם בשאלות טאקטיות ומשניות.

בשבוע שעבר, כ-26 בחודש דצמבר 1979, אמר ראש הממשלה, בתשובה על הצעה לסדר-היום של חבר- הכנסת משה שמיר, דברים שהם היסוד לכל מה שקורה. עמדות אלה הן היסוד. אני קורא מה שראש הממ- שלה אמר: — — — אין יסוד לטענה שהאוטונומיה פירושה הקמת מדינה פלשתינית. לפי הכרתי ואומתי אוטונומיה מונעת הקמתה של מדינה כזאת והיא תמנע אותה. קבענו בקמפ-דייוויד: 'לא מדינה פלשתינית'. לכן אין זכר בהסכם קמפ-דייוויד לביטוי האומר 'הגדרה עצמית'. כתוב במפורש: אוטונומיה לחושבים. לכן ק- בענו בהסכם קמפ-דייוויד שצבא ישראל נשאר ביהודה, בשומרון ובחבל עזה — גם בהסכמת ארצות-הברית וגם בהסכמת מצרים; לכן קבענו שהדאגה לבטחון יש- ראל, פנימי וחיצוני, היא מעבר לתקופת המעבר של חמש שנים; לכן קבענו שאנחנו נדאג לבטחוננו ביהו- דה, בשומרון ובעזה, — ואנחנו נדאג לו. — — — ממשלת ישראל" — סיים בגין — "מעולם לא הכירה ביהודה, בשומרון ובעזה כשטח כבוש — — — זכותו של העם היהודי לארץ-ישראל אינה ניתנת לעירעור."

שאלת אלון-מורה מעוררת אספקטים נוספים של ה- בעיה. היא מביאה לאיום פאשיסטי על החירויות הד-

חוברת י"א, ישיבה רצ"א

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויומה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומתנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

ניסטאון, והתכוונתי לדבר על כך. והנה פתאום הוא מדבר על נקודה קטנה בארץ קטנה, על אלון-מורה. זה שמפריע לו ולשלום העולם. אפגאניסטאון לא מפריעה לו.

מובן, וזה גם טבעי, שתפקידה של האופוזיציה לבקר את מעשיה ומחלליה של הממשלה. זה המשחק הפארלאמנטארי המקובל. כשיש נושא חשוב משתמשים בנשק של הצעה להביע אי-אמון לממשלה כדי להביט את חשיבות הדבר.

חברי הכנסת, אילו היינו משוכנעים שהבעיה של דחיית פינוי אלון-מורה חוסמת בפנינו את הדרך לשלום; יתירה מזאת: אילו היינו משוכנעים כי הורדת אלון-מורה וסילוקה לגמרי יפייסו את ערביי יהודה ושומרון, ואחרי הפינוי יתיישבו אתנו לשולחן אחד כדי לממש את תכנית האוטונומיה או כל פשרה אחרת, כי אז לא רק שהיינו מצטרפים להצעה להביע אי-אמון לממשלה אלא אף היינו מתגייסים ללכת ולתפוס את אנשי גוש-אמונים ואומרים להם שהם מפריעים לשלום; היינו מתגייסים לאחוז אותם בצעית ראשם וליהורידם בכוח. בשביל אלון-מורה מפריעים לתהליך השלום?

אבל, חברי הכנסת, לא כך הם פני הדברים. אנחנו איננו מתייחסים להצעת אי-האמון של מתנה שלי ושל ח"ד"ש. אנחנו יודעים את השקפתם ואת מחשבתם. הם חושבים על מדינה פלשתינאית, עם כל מה שמשמטע מה, לרבות ירושלים, כפי שאמר בעציו חברה-הכנסת וילנר, ואם תרצו לומר, אפשר ללחוץ קצת על מתנה שלי, לא צריך ללחוץ הרבה, כדי שיסכימו לא רק למדינה פלשתינאית אלא אף למדינה דוילאומית נוסח עראפאת.

אני גם לא מתפלל על שחברה-הכנסת יוסי שריד הציע לחבריו להגיש הצעה על חילוילי שבת באלון-מורה. זה מה שבוחר לחברה-הכנסת שריד. אינני מתפלל על כך. אבל בסוף הוא, בכל זאת, נעתר לחלליה את הנושא ולדבר על דחיית הפינוי באלון-מורה. השקפותיו של חברה-הכנסת יוסי שריד במערך ידועות לנו כקרובות מאוד לאלו של מתנה שלי, ואם תרצו — גם של ח"ד"ש.

אבל אני מתפלל על סיעת המערך, האופוזיציה הראשית, ועל סיעת ש"י. מי כמוכם יודע שלא אלון-מורה היא המכשול לשלום. הבעיה היא כל הישובים, כל ההתנחלויות שהוקמו מעבר לקו-הירוק, לרבות ההתנחלויות שהוקמו ביזמת המערך בבקעת-הירדן, קרי יית-ארבע, גוש-עציון, ההתנחלויות ברמת-הגולן וכו'. זו הבעיה.

חברי הכנסת, האם נעלם מאתנו כי חתימת הסכם השלום עם מצרים לא רק שלא הביאה שום שינוי ותוויה במחנה הערבי לגבי תהליך השלום, אלא יש אף הקשחה במדינות ערב וגם בקרב ראשי יהודה ושומרון? בהסכם קמפ-דייוויד הוצג, לכאורה, דגם של עשיית שלום. כך טוען המערך. ממשלת הליכוד הסכימה להחזיר את סיני עד לסטימטר האחרון, ולעצור הסכמו גם להורדת ישובים בפיתחת-רפית. אבל גם הדגם הזה לא השפיע כהוא-זה, במאומה, על מדינות הסירוב לשנות את

חנה למשרד המושל הצבאי בבית-לחם, כשלושה קילומטר, כשהם הולכים ברגל בקור ובגשם. במשרד המושל הצבאי עינו צעירים רבים בחקירה וקשה לתאר את זיועות העיניים שהיו באותו לילה. שיהררו חלק מהם ב-5 לפנות בוקר. חנה נשלחו לכלא. ושוב בשלישית, ב-30 בדצמבר אחר חצות, חזרו על המיבצע, ובסך-הכול 150 איש נמצאים בכלא בית-לחם. וזאת לפני הבחינות, כאשר רובם תלמידים. והצבא עדיין מסייר במחנה, מחנה של 10,000 תושבים, יום ולילה.

מה קרה? תלמידים זרקו אבנים על מכוניות. אבל האם לגבי יהודים נוקטים ענשים קולקטיביים כאלה כמו שנקטו לגבי מחנה של 10,000 תושבים? האם ביהודים כך מתעללים? האם לאנשי גוש-אמונים, ש' לחמו נגד חיילי צה"ל, עשו כדברים האלה? התפרעות גוש-אמונים זוכה לסלחנות.

ולבסוף, אנו מביעים אי-אמון לממשלה, נוסף על אי-האמון בנושאים כלכליים-חברתיים שדיברנו עליהם הרבה, בשבוע שעבר במיוחד, בגלל עוד עניין אחד: הכרזתו של שריהבטחון של עזר ויצמן ב-30 בדצמבר, ברשת הטלוויזיה C. B. S. האמריקנית, כפי שפורסמה בעתונות הישראלית וכפי שהובאה בטלוויזיה הישראלית. שריהבטחון עזר ויצמן אמר: "ארצות-הברית איננה צריכה לבקש מישראל רשות מראש להשתמש במיתקנים הצבאיים של ישראל, מפני שושינגטון יודעת שכל בקשה מעין זו תיענה תמיד בחיוב." אלה דברים חמורים ביותר, דברים שמשמעותם היא שיש ראל איננה מדינה ריבונית אלא בסיס אמריקני, שארצות-הברית יכולה להשתמש בו כראות עיניה במלחמות נגד המדינות העצמאיות והתנועות לשיחרור לאומי במזרח התיכון, במפרץ הפרסי ובאפריקה. כמוכן, לפי גישתו של ישראל מעמידה את עצמה כבסיס צבאי אמריקני נגד ברית-המועצות וארצות סוציאליסטיות אחרות. מדיניות כזאת מעמידה את ישראל בסכנות חמורות ביותר ועלולה לסבכה במלחמות לא לה בשירותה של ושינגטון. אנו מתנגדים למדיניות זו. אנו איננו רוצים שהמולדת שלנו, ישראל, תהיה חרב להשכיר.

לסיכום: אנו מוחים גם על הדיכוי בשטחים הכבושים; אנו דורשים לבל את הפקעת חברת החשמל המזרח-ירושלמית; ובשאלת אלון-מורה — להוריד את אלון-מורה, להוריד את כל ההתנחלויות בשטחים הכבושים. זו הרפתקה פוליטית, הרפתקה בטחונית, הרפתקה חברתית וכלכלית שבין כך אין לה תקומה. לטובת ישראל יש להוריד את ההתנחלויות.

הד"ר פ. שנימן:

רשות הדיבור לחברה-הכנסת גרוס, ואחרי — לחברת הכנסת גאולה כהן.

שלמה יעקב גרוס (אגודת ישראל):

אדוני הישכיר-ראש, לתומי חשבתי שהיום תהיה על סדר-היום הצעה דחופה לסדר-היום של חברה-הכנסת ויל-נר בעניין הפלישה הסובייטית באפגאניסטאון כדבר מובן מאלי. הוא שומר על הדמוקרטיה, הוא שומר גם על הריבונות. כל מה שקשור בעצמאות וריבונות של אומות העולם — חברה-הכנסת וילנר שומר על זה. הוא נגד כיבושים. חשבתי שהוא יעלה את עניין אפגא-

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשיוני ויומה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פניני אלון-מורה —

לא הממשלה היא זו שמסירה את הנושא של אלון-מורה מסדר-היום. הרי האופוזיציה דשה בעניין זה כל החורף. כולנו יודעים שלא אלון-מורה היא הבעיה, הבעיה היא גוש-עציון, הבעיה היא כל ההתנחלויות, הבעיה היא רמת-אשכול, רמות, גילה, הרהצופים, ירו-שלים כולה. וזה רק בשלב הראשון. אחר כך מדברים על השלב השני, הסיוח-לילה, על נתניה וחדרה. זאת האמת, כולנו יודעים זאת. מדוע מתעלמים מה?

כפי שאמרתי, שמענו כאן דברים ברורים מפי ראש הממשלה שאמר שזה עניין טכני. הוא אמר גם במקום אחר, שאי-אפשר היה לפנות את אלון-מורה בגלל מזג האוויר. מה שיש כאן, רבותי חברי הכנסת, זהו ויכוח סרק המביא תועלת לערבים, ויכוח המעודד את הלא-מנות הערבית שלא צריכים לעודד אותה — היא מעידת דת, דת, גם על-ידי הטלוויזיה שלנו. ואת העידוד הזה נותנים בכנסת ישראל, בהתלהבות ובמסירות, אף שיודעים שהבעיה איננה אלון-מורה אלא הבעיה היא כל ההתנחלויות.

לכן אנחנו לא נצטרף להצעה להביע אי-אמון ל-ממשלה.

הי"ר ב. הלוי:

רשות הדיבור לחברת-הכנסת גאולה כהן, ואחריה — לחברת-הכנסת אבנרי.

גאולה כהן (התחיה-בנאי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הרשה לי הערה אחת לפני שאתייחס להצעות אי-האמון. ממש בכה הלב — לא חשוב לי איך הדברים נראים — לראות ולשמע את הלעג הפרוע של האופוזיציה, את ביווייה של ארץ-ישראל ואת שתיקתם של ראש הממשלה והליכוד על הרקע הזה. עלי רק להזכיר, וזה אולי יפקח סוף סוף את עיניו של ראש הממשלה ואת אנוניו, עד היכן התדרדרו הדברים, כי בימים שראש הממשלה הרגיש את עצמו צודק, מאמין, הוא היה קם כארי להשיב מל-חמה שעה נגד דברי בלע שנשמעו כאן. היום ראינו כיצד הוא לא השיב, כיצד לא יכול היה להשיב ואין הדבר מקרי. נכון שהממשלה כיום היא טרף קל מאוד לכל אויבי ארץ-ישראל במדיניות שלה — במדיניות השלומיאליזם שלה, במדיניות המעילה שלה בעצמה — אבל חכמים אלה בלילה, ראינו אותם כמה היו חכמים ביום. ראינו אותם כמה הם ידעו גם לתפקד וגם לשמור על ארץ-ישראל כשהם היו בממשלה. כואב הלב לראות שאוהבי ארץ-ישראל ונאמני ארץ-ישראל — גם אם קולם לא נשמע היום — רוקנו מהם גם את הכוח להי-לחם.

ואולי משפט אחד בהקשר זה: דיבר כאן חבר-הכנסת שריד על הממשלה כמכרכת לפני גוש-אמרי-נים. לא צריך להגיע למצב זה, אבל מוטב לכרכר לפני גוש-אמרי-נים, כשגוש-אמרי-נים עצמו מכרכר לפני ארץ-ישראל השלמה, מאשר לכרכר לפני עראפאת והמדינה הפלשתינאית שלו.

אדוני היושב-ראש, לבחור בין תכנית הליכוד ב-דיעבד לבין תכנית המערך מלכתחילה ביחס ליושבי יהודה ושומרון פירושו לבחור בין הפח לבין הפתח. הדרך היחידה להצביע היום בעד התנחלות אמיתית

עמדתן. להיפך, בוועידת תונים אישרו מחדש ונתנו תוקף לשלושת הלאומים שעליהם החליטו מדינות ערב בחרטום: לא הכרה במדינת ישראל, לא משא-ומתן, לא חתימת חוזה עם מדינת ישראל, ולמדינות הסירוב הצטרפו גם מדינות נוספות שחשבו שהן לא תצטרפנה, כמו סודאן. ומה אומרים ראשי הערים ביהודה ובשומרון? הם אומרים השכם והערב את מה שהם רוצים: מדינה פלשתינאית נוסח עראפאת. וזה כשלב ראשון. אחר כך יבוא היתר, על יסוד האמנה הפלשתינאית.

חברי הכנסת, אחרי חתימת הסכמי השלום עם מצרים נולדו אצלנו "מלאכי השלום" בכל פינה: תנועת "שלום עכשיו", "מלאכי שלום" בתוך המערך כמו חבר-הכנסת יוסי שריד, ויש עוד כאלה, שלא לדבר על מחנה שלי, שלא לדבר על אנשי הטלוויזיה שהם הידי-דים הטובים ביותר של ראשי הערים. כך הם אומרים, כך אמר בסאם שקעה, שאנשי הטלוויזיה הם הידידים הטובים ביותר של ראשי הערים. אבל לא נולד אף "מלאך מליץ-ישר" אחד למען השלום במדינות ערב. לא שומעים אף איש אחד שיכריז: הבה נעשה נסיון לשלום.

זה שבועות מספר אנחנו מנהלים כאן בכנסת ישראלי ויכוח סרק. באמת, חברי הכנסת, האם הבעיה היא לפנות את אלון-מורה במועד או באיחור של שבועות מספר? ראש הממשלה אמר שבגלל עונת החורף לא התאפשר להעביר את ההתנחלות למקום החדש. יושרות שם משפחות עם ילדים קטנים, הייתי שם, ראיתי אותה, בחורף קשה, במזג אוויר קשה, גשום. כאן מדברים על כבוד בית-המשפט העליון, ודאי צריך לכבד את בית-המשפט העליון. האם זה בוער לחברים שלנו? אולי יש להביא בחשבון את המשפחות עם הילדים הקטנים היושבים שם?

אדוני היושב-ראש, אנחנו איננו נמנים עם מחנה גוש-אמרי-נים. אבל אמר חבר-הכנסת לשעבר ממפ"ם, יעקב חזן, אמר גם מוטס גור, הרמטכ"ל לשעבר, לפני ימים מספר בסינת המערך: אם נשאר משהו מהציונות הרי זה אסתי גוש-אמרי-נים. כך אמר מוטס גור. ועכשיו בא המערך ושואל מדוע לא פינו אותם בזמן; המפלגה הציונית ביותר, שעשתה הרבה למען בניין הארץ, שואלת מדוע איחרו בכמה שבועות.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): זה מראה מי הוא מוטס גור.

עלמה יעקב גרופ (אגודת ישראל): מוטס גור היה רמטכ"ל לשעבר.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): בהשקפתו הוא גוש-אמרי-נים.

עלמה יעקב גרופ (אגודת ישראל):

הם אומרים שאם עוד יש ציונות הרי זה גוש-אמרי-נים. אני אינני נמנה עם מחנה גוש-אמרי-נים, אבל זוהי האמת. אין מטיבאציה לנוער. מה נשאר מכל הציונות? ריקנות גמורה, ירידה מהארץ. ואם יש אנשים שמוסרים את נפשם, בין אם אותה מסכים לזה או לא, האם צריכים להרעיש על כך עולמות השכם והערב?

חבורת י"א, ישיבה רצ"א

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי לאנציה אי-אמן לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

נאולה כחן (התחיה—בנא"י): אמנת-האג.

אנחנו הירחמיאלים היחידים באזור הזה כאשר — כנראה גם זאת בהתאם לאמנת-האג — ברית-המועצות עשתה מה שעשתה כיום באפגאניסטאן; כאשר וייטנאם השתלטה על קאמבודיה, גם זאת לפי אמנת-האג; כאשר איראן עשתה מה שעשתה. אנחנו היחידים כיום בעולם המדברים על הסכמים בין-לאומיים, על חוק בין-לאומי ועל שמירת החוק הבין-לאומי בפני עולם צבוע. איש מלבדנו לא רק לא עושה זאת אלא אפילו לא מדבר על כך. על כך העולם מדבר רק כשהוא תובע מאתנו. אנחנו הירחמיאלים היחידים, והם עושים מה שעושים באפגאניסטאן. אנחנו משחררים את בסאם שקעה, מורידים מתנחלים, שוב מתוך רצון לקיים הסכמים בין-לאומיים.

במתח הבין-לאומי הזה, שלא היה כמותו עשרות שנים, ישראל מתכוונת למדינות חסרת כל משמעות מדינית וצבאית באזור. אילו ישבנו היום בסיני גם אנו היינו נחשבים לגורם בין-לאומי. אבל מי מתחשב בנו היום? ראינו איך הודלזלה היום ישראל בעיני ארצות-הברית בביקורו של הנשיא ויטמן שם. הוא צריך להבטיח להם בסיסים בסיני? סאדאת יתן להם בסיסים בסיני, הם צריכים אותנו היום? הוא נסע לשם ואמר: נתנו לנו קצת כסף? ניתנו לכם קצת בסיסים. ותשובה: בסיסים נקבל מסאדאת — וגם כסף לא תקבל.

כך אנו נראים היום בעיני העולם. אבל אנו שומרי חוק, אנו שומרי משפט; אותה "מחלה יהודית" של שמירת צדק ומשפט היום תוריד אותנו, חס-ישראל. היום אין למערב צורך בנו, הוא צריך מדינות חזקות כדי להתבסס עליהן. אנו חיסלנו את עצמנו כבעל-ברית. נכון, כל המחלות וכל המדווחים החלו במערך, אבל כל התאוצה שלהם, ולתיאבון, ולהטעיה — בליכוד.

אם אלון-מורה מנותק היום מהמערך הכללי של המשך המפעל הציוני אזי הוא באמת מטרד, אזי הוא אפילו מכשול. אין חשיבות לאלון-מורה כשלעצמו. מי שחושב שיש חשיבות לאלון-מורה בשלעצמו, מי שחושב שאלון-מורה הוא רק ישוב — שירד מזה. אלון-מורה אחד כנגד המדינה הפלשתינאית, כדי שהוא יעצור את הקמתה, הרי זה כאילו לתת אספירין למחלת סרטן. זה לא יועיל, זה לא יעצור. ולא זו בלבד. מתנחלי אלון-מורה לא הלכו לכל הסבסטיות למיניהן, לקדום ול-אלון-מורה כדי למצוא שם דיור אישי בשביל עצמם. הם לא הלכו כדי לגור שם אלא כדי שמדינת ישראל תוכל לגור שם. בשביל זה הלכו לשם. הם הלכו כדי שיהודה ושומרון יהיו חלק ממדינת ישראל. אדוני ראש הממשלה, האם ב-3,000 היהודים בשומרון היום אתה תעכב את המדינה הפלשתינאית? 3,000 יהודים — נכון, אור פה ואור שם, כפר פה וקאראואן שם, אבל זה 3,000 יהודים.

באפריל השנה הבאה אנו נעמוד בפני לחצים נוראים של מדינה פלשתינאית. גם אם תהיה זו שנת בחירות בארצות-הברית, גם אם סר חגו של אש"פ ב-עולם — אם כי אינני מאמינה בזה כל כך — בכל זאת יהיה קר בחורף; לא עראפאת יהיה אשם, לא המדינות הערביות תהיינה אשמות אלא אנו נוהיה אש-

ביהודה ובשומרון היא להביע אי-אמן למערך, שהת-יאש מהמשך ההתיישבות בארץ-ישראל בגלל ההלם ה-דמוגרפי, אבל גם לא להביע אמן לממשלה המעלה ישובים ומורידה, מורידה ומעלה, מעלה ומורידה בגלל הלם השלום. הדרך היחידה שנותרה למשכיל בעת הזאת היא להימנע.

הייתי רוצה לשבח את גילוי-הלב של נשיא מצ-רים, שהיום שוב היינו עדים לו באמירה — שלמעשה לא הפסיק לומר אותה — מה דעתו על ירושלים, מה כוונותיו בקשר לאוטונומיה. אבל היום, במקום מה שעשינו, גם חברי משה שמיר וגם אני, רק בשבוע שעבר בהצעות אחרות, במקום לדבר על טישטוש זה-עיה של הממשלה הזאת, הייתי רוצה להציע היום לפי ניד, אדוני ראש הממשלה, הצעה לשיטתך בהסתמך על הסכמי קמפ-דייוויד, שנדמה לי שאתה היחיד כיום הממשלה את עצמך שהם מתקיימים. אבל בתוך המסגרת הזאת הצעה: אתה הולך בשבוע הבא להיפגש עם נשיא מצרים, ואז עליך לומר לו: נכון, בהסכמי קמפ-דייוויד אכן הסכמנו ותחמנו שרק בעוד חמש שנים נבקש את הריבונות. אנחנו מצדנו נקיים זאת, ואת הריבונות, לשיטתך, תבקש רק בעוד חמש שנים. אבל חוסיף ותאמר: עם זאת אנחנו מצטערים, ממשלת ישראל טעתה בכך. אתם מגלים כבר עכשיו לא רק את כוונותיכם אלא גם את טלפיתכם והיום — גם ובייחוד בחסותכם ובעידודכם — הולכת ונוצרת ביהודה ובשומרון לא רק דינאמיקה אלא עובדה של מדינה פלשתינאית. כבר יש שם ממשלה פלשתינאית, מבוע חמש שנים נעמד בפני עובדה מוגמרת. זה שינוי מצב שבו כבר יהיה מגוחך לדבר על תביעה לריבונות. תביעה כזאת מסאדאת כיום היא היחידה שתגלה אם אכן פניו כיום — לפחות עד עוד חמש שנים, לפחות עד עוד שלוש שנים — לקבלת נכונות למלא את הסכמי קמפ-דייוויד. אבן-הבחון בעינינו זה תהיה ירושלים. יש לבוא היום ולומר לסאדאת: אדוני, כדי למנוע מצב שבו לא אוכל למלא אותה התחייבות שגם אתה הסכמת עליה — את התביעה לריבונות — צריך למנוע שבעוד חמש שנים לא נעמוד בפני מדינה פלשתינאית בשטח, כי אז יהיה מגוחך ביותר לתבוע ריבונות. למנוע זאת אפשר — אם לא על-ידי החלת ריבונות, שזה כמובן מנוגד, אז על-ידי 100,000 מתנחלים ביהודה ובשומרון. וכדי ליישב 100,000 מתנחלים אני צריך לשנות את החלטתה החלמאית שנתקבלה בממשלה, שאסור להפקיע אדמות. צריך לשנות את החלטתה שנתקבלה בממשלה ולהפקיע אדמות גם לצרכי ציבור.

כמו שאמרתי: אבן-הבחון היא ירושלים. בירושלים יש רק דגל אחד על הר הבית — הדגל הישראלי. ומאחר שסאדאת אינו מסכים לכך, מוטב עימות היום מאשר עימות מחר. ואם כן, אחורה פנה לירושלים לחוק את העם הזה לפני העימות.

אדוני היושב-ראש, צחוק עשה לנו ראש הממשלה בימים אלה. שבהם אנחנו מסתכלים על מה שקורה באזור, כשאמר עוד לפני כמה ימים בוועדת החוץ וה-בטחון שנכבד את החוק, את פסק-הדין בקשר לאלון-מורה, חוק המתבסס על אמנת-ו'ינבה.

צרי אבנרי (מחנה שלי):

אמנת-האג.

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויזומה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה של — להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פיגור אלון-מורה —

הוא המבצע. לכן יש משמעות כפולה ומכופלת למעשיו הפרטיים, כביכול, של השר שרון, שהעמיד את עצמו מחוץ לחוק, מחוץ למוסר, מחוץ לאתיקה, מחוץ ל-הגינות.

השבוע נודע כי חוצפתו של השר שרון הגיעה לשיא חדש. לא זו בלבד שהוא לא מיהר בעצמו למ-כור את חווהו כאשר נכנס לתפקיד שר החקלאות, לא זו בלבד שהתעלם מהמלצות ועדת-אשר, לא זו בלבד שדרס ברגל גאוה את החלטת הממשלה בעניין רכוש השרים, לא זו בלבד שזרק לפח הזבל — — —

ראשי-הממשלה מ. בני:

מר אבנרי, לכל מה שאמרת עד עכשיו אין שחר.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

אין שחר? אין בממשלה שר חקלאות ושמו אריק שרון? אין לשר אריק שרון חווה פרטית? ועדת-אשר לא אמרה איך צריך שר לנהוג לגבי עסקיו הפרטיים? הממשלה לא החליטה מה שהחליטה? הממשלה לא מינה תה ועדת משפטים כדי להוציא מסקנות? השר שרון קיבל את המסקנות, ואף ביצע אותן? אדוני ראש ה-ממשלה, אני מבין את מבוכתך בפרשה הזאת ולבי-לבי לך. אבל העובדות הן כל כך ברורות והן כל כך מבי-שות עד שקשה להכחישן.

והנה, אדוני היושב-ראש, ואדוני ראש הממשלה, נודע שהוקמה גדר ציבורית מסביב לחווה הפרטית. חלק מן הכסף הזה נלקח בגלוי מכספי משרד האוצר — 60,000 לירות; חלק ממנו נלקח שלא בגלוי מכספי משרד החקלאות, שעליו ממונה השר שרון. צאו וראו: החקלאות מתמוטטת. המושבים הצעירים חנקים מחוסר כסף, אבל משרד החקלאות משופע בכסף כדי להש-קיעו בחווה הפרטית של השר שרון. עד היכן הגיעה החוצפה?

האם יש תשובה על כך? — יש. דובר הליכוד אומר: "גיבור לאומי" — מגיע לו. בברית-המור-עצות יש תואר "גיבור בריית-המועצות". בעל תואר זה מקבל משכורת לכל ימי חייו ויש לו זכויות יתר רבות. הנה הומצא תואר חדש אצלנו: "גיבור לאומי". ומי שהליכוד מעניק לו תואר זה עומד מחוץ לחוק ומעל לחוק, מחוץ למוסר ומעל למוסר. מותר לו הכול — לשדוד, לגנוב, להרוס, לעשות ככל העולה על רוחו. ויש רק "גיבור לאומי" אחד, והרי הוא השר אריק שרון. לא אותם שעמדו חשופים בצריח מול הטנקים במלחמת יום-הכיפורים, והם מאות ואלפים. לא אותם שזחלו באש התופת, והם רבבות. לא אותם שעברו את שבעת מדורי הגיהנום במלחמות ישראל, ויש רבים כאלה. אך על כל אלה חל חוק ישראל. כולם כפופים לחוק, כולם, מלבד אחד.

אדוני היושב-ראש, לא הקמנו במדינה הזאת צבא של גנרלים, ולא רק הגנרלים הם גיבורי הצבא הזה. זה צבא של לוחמים, צבא של טוראים, וכל לוחם הוא גיבור, וכל הגיבורים כפופים לחוקי המדינה.

אדוני היושב-ראש, פרשה זו, פרשת החווה של השר שרון, מזכירה חווה אחרת — זו שעליה כתב הסופר ג'ורג' אורוול, בעל חזון הבלחות של "1984",

מיס. לא יוכלו להגיע את רכבם — אנו נהיה אשמים.

המערך לא רצה את תכנית האוטונומיה, אולם לא יכול היה להגשים את מה שרצה — פשרה טריטוריא-לית. הליכוד לא רוצה פשרה טריטוריאליה ולא יכול להגשים את מה שהוא כן רוצה — האוטונומיה. איזה תיאטרון האבסורד. בין כה ובין כה גם המערך וגם הליכוד יוצרים מצב שבו הפלשתינאים אכן יוכלו להג-שים, חסו-שלום, את מה שהם רוצים — מדינה פלש-תינאית.

ראש-הממשלה מר מנחם בגין יצר מצב שבו הוא עומד במלכודת כזאת שהוא מוכרח להוריד מסדר-היום הצעה להחיל את הריבונות שלנו על יהודה ושומרון ולממש את הזכות שעליה הוא מדבר — שלכל יהודי יש זכות, בכל זמן, להתיישב בכל מקום בארץ-ישראל. זה אבסורד אחד.

האבסורד השני — מדינה חסרת נפש, רוב מדינות הנפש הן אויביה, מחזירה את מעט הנפש שיש לה לאחד מהאויבים האלה. יאמרו לי שמדינה זו איננה אויב, שיש אתה הסכם שלום. לדעתי זה רק הסכם נסיגה. על-כל-פנים מדינה זו כבר מעלה את מחירי של הנפש, שהיא מוכרת לישראל, ל-40 דולר החבית. האם זו איננה לוחמה כלכלית נגד מדינת ישראל, נוסף על אי-מתן הסיוע מצד ארצות-הברית? האם אין בכך חנקת מדינת ישראל בדרך כלכלית?

צה"ל נרגם באבנים ביהודה ובשומרון. אילן תור, שלהגנתו העצמית היה מוכרח לעזור לעצמו כדי ש-יכל להיות והשתמש באותו נשק שניתן לו להגנה עצמית וירה, יושב היום בבית-הסוהר ונאשם ברצח בכוונה תחילה. לא פחות ולא יותר, בכוונה תחילה, כאלו בא לשם בכוונה להרוג בדרכו לקריית-ארבע. זה המשפט, זה הצדק, אבל בסוג שנקע משוחרר וחוזר על כנו כדי להמשיך ולרגום באבנים אותו אילן תור, ששוב ייאסר באשמת רצח בכוונה תחילה.

אבל אלון-מורה זה שיא תיאטרון האבסורד מכל הצדדים; ולזה קוראים אצלנו גורמאליזאציה. לא לגור-מאליזאציה כזאת אנו מתפללים, אדוני ראש הממשלה.

היו"ר ב. הלוי:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת אבנרי, ואחריו — לח-בר-הכנסת פלאטו-שרון, ובהעדרו — לחבר-הכנסת כהנא.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לדוד שרון היתה חווה — ועליה אני רוצה לדבר. יש אלה סיבות להביע אי-אמון לממשלת הליכוד, ופרשת החווה של השר אריאל שרון מסמלת את כולן. מאז חוצפו חוצפות בישראל לא חוצפתה חוצפה כחוצפתו של השר שרון בפרשת חוותו. יש קשר הדוק בין החווה ובין השטחים הכבו-שים שעליהם מנצח השר שרון. כי בעיני השטחים כולם הם כחותו הפרטית: יש בהם "כבשים" — והם הערבים הגרים שם; הם עומדים מחוץ לחוק, מלבד החוק של השר אריק שרון; ומסביבם יש להקים גדר מחושמלת.

להלכה זוהי ממשלת בגין. למעשה זוהי ממשלת אריק שרון. הוא המכתב, הוא הקובע, הוא המחליט,

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פינוי אלון-מורה —

עלי להוסיף בפאראנטזה שאינני מסכים, כמובן, ואי-נגי מכיר מישור שמסכים לכך או שיתבע שיהיה מותר להתיישב על קרקעות השייכות לאנשים אחרים, בין שהם מבני-ברית, בין שאינם בני-ברית.

אבל אי-שביעות הרצון שלי מדרך טיפולה של הממשלה בבעיה הנדונה אינה מאפשרת לי להצטרף להצעה להביע אי-אמון. מציעי הצעה זו מתכוונים להיפוכו של הדבר שאני מתכוון לו, הם מעוניינים שלא תתקיים אותה התיישבות ושלא יתקיים אותו ישוב, ואני מתכוון שאכן יתקיימו.

עם זאת אינני יכול להביע אמון לממשלה לא רק משום שמנקודות מבט אחרות אין לי אמון בה אלא גם בגלל מה שהיה כרוך בטיפול ביישוב אלון-מורה שהי-כרתי. נוסף על כך הממשלה מבינה כי מותר לדחות ביצוע פסק-דין בגלל כל מיני סיבות, כגון מזג אוויר, חוסר התקדמות בהכנת מקום הישב החדש, הידברות עם מחיישי אלון-מורה; אך לא הבינו המבצעים שא-סור לחלל את השבת בקשר להכשרת המקום החדש. אני רוצה להכיר בעובדה — ולהוקיר אותה — שכאשר הגיעה התלונה לראש הממשלה בעניין הוא הרזה להפי-סיק את חילול השבת. אבל מצווה זו, שאני מעריך אותה כהחלט, איננה מחפה על עבירה שנעשתה כאשר חוללו שתי שבתות בעבודתה.

כל זה איננו מרשה לי להצטרף להבעת אמון לממ-שלה, ועל כן אמנע.

הר"ר י. שמיר:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת דיין, אחרון המשתתפים בדיון זה.

מש"ח דיין:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בדרך-כלל וכ-עקרון אינני שותף לדיון בציבור על כשרם של חיילי צה"ל בזמן מלחמה — דיון שלדאבוננו הרב נשמע לאחרונה מדי פעם — אבל לאחר שחבר-הכנסת פעיל אמר כאן את מה שאמר על-אודות האלוף שרון, השר שרון, אני חושב שאין מנוס גם למי שאיננו רוצה לדון בדברים האלה בפומבי, והוא חייב לומר את מה שהוא חושב בעניין זה.

אני רוצה לומר לחבר-הכנסת מאיר פעיל: אין לי שום יומרה להיות היסטוריון צבאי, כפי שהוא העיד על עצמו, אבל יש לי נסיון של היות בצדו של אריק שרון בכל המלחמות. אילו הייתי צריך למנות עשרה מטובי החיילים שקמו לצה"ל, מאלה שהכרתי — ולא את כולם הכרתי — השר אריאל שרון לא היה האחרון שבי העשרה האלה.

הנושא העומד היום לדיון מורכב, למעשה, משלושה חלקים: החלק האחד, הראשון והחשוב ביותר הוא עצם הקמת הישוב אלון-מורה, במקום שהוא עומד לקום עכ-שיו או במקום הקודם. הדעה שאני רוצה להביע בעניין זה איננה קשורה הפעם בשאלה של שימוש או אי-שי-מוש בקרקע פרטית, הפקעתה או אי הפקעתה. מה שאני רוצה לומר לגבי אלון-מורה גם במקום החדש שנועד לו, שהוא קרקע ממלכתית, הוא שלדעתי לא צריך להקים את הישוב הזה שם. לעניות דעתי ולפי מיטב שיקולי הנזק שבהקמת הישוב הזה לטווח ארוך יהיה רב מהתועלת.

את ספרו "חות החיות". חוות החיות, שבה שולטים החזירים, והחזירים השולטים בחווה טבעו מטבע לשר-גית: כל החיות שוות, אך החזיר שווה יותר. מצב כזה קיים עתה בממשלת ישראל. כל השרים שווים. יש שר אחד השווה יותר. כמו שור נוגח משתולל בה בעל החווה. וכאשר ראש-הממשלה הפורמאלי, מר מנחם ב-גין, מבקש ששני שרים יתנדבו כדי לטפל בחווה של השר שרון, אין מתנדבים. אין גיבורים כאלה בממשלת ישראל. אין בה מאטאדורים המוכנים לעמוד מול פני השור המועד.

אדוני היושב-ראש, אכן יש אלף סיבות להביע אי-אמון לממשלה זו, ופרשת אריק שרון מסמלת את כולן. די בה בלבד כדי להביע אי-אמון לממשלה זו, כי פרשה זו מדגימה מאין כמה את ההתמוטטות של כל מער-כות החיים של המדינה בשלטון ממשלת הליכוד. כאשר תיפול ממשלה זו אי-אפשר יהיה לתקן את הנזקים שהיא גרמה להם. איני חושש לומר: יהיה צורך להקים את מדינת ישראל מחדש, להתוות מחדש את גבולותיה, לקבוע מחדש את ערכיה, להקים לה משק חדש, לבנות שוב חקלאותה, לתת לה מטבע חדשה, להנהיג בה סדרי שלטון דמוקרטיים חדשים — נטוע מדינה חדשה באדמה התרוכה שהליכוד מכין לנו מדי יום ביומו.

אני מקווה, אדוני היושב-ראש, שלא ירחק היום הזה ושמלאכת ההרס והפורענות וההשמדה של מדי-שלת הליכוד לא תגרום לפני כן להרס כללי.

הר"ר ב. הלוי:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת פלאטו-שרון. איננו ב-אילם. רשות הדיבור לחבר-הכנסת כהנא, ואחריו — לחבר-הכנסת דיין, אחרון הנואמים בדיון זה.

קלמן כהנא (פועלי אגודת ישראל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ובכן יצא המרצע מן השק, לפחות המרצע של סיעה אחת שהציעה את הצעת אי-האמון: הצעת אי-האמון של סיעה זו — לפי דבריו של חבר-הכנסת אורי אבנרי — אינה מתי-כוונת לא אלון-מורה ולא לשום דבר אחר אלא לפי-גיעה בשר החקלאות. היה לנו כבר פעם דיון בנושא זה ואף הוגשה הצעת אי-אמון בקשר לשר החקלאות, והיה לנו דיון גם על משרד החקלאות, וכעת יש דיון חוזר. לדיון חוזר זה אינני מצטרף ואדון בנושא אשר הועלה על סדר-היום.

אני מודיע שאינני מוכן להצטרף היום להצעה להי-ביע אי-אמון לממשלה. הצעה זו, כפי שנוסחה בכי-חורת שלה, באה לנגח את הממשלה על דרך טיפולה ביישוב אלון-מורה והעברתו למקום אחר. איני שבע-ציון בשום אופן מדרך טיפולה של הממשלה בעניין זה. לצערנו ההנחה היסודית מאחורי הצורך להעביר את הישוב ממקומו היא בכך שיהודה ושומרון הוגדרו כשטח כיבוש, שנכבש כאילו על-ידי מדינת ישראל. בעקבות זאת התעוררו בעיות רבות והוחלט שיש צורך להעביר ישוב זה ממקומו. לדעתי, היה מחדל מצד הממשלה בכך שהנחה זו הוגתה כיסוד לפסק-הדין של בית-המשפט העליון, ובמשך תקופת כהונתה של הממ-שלה הנוכחית היו מקום וצורך לתקן הנחת יסוד זו.

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פיגוי אלון-מורה —

משה שמיר (התחיה—בנאי):

אתה מוכן להסביר מדוע?

משה דיין:

כן. אני רוצה לומר דברים על שני נימוקים שנש"מעו בפומבי לגבי הצורך להקים את הישוב הזה שם. האחד מעל במת הכנסת, מפי דובר הממשלה; והנימוק השני שצוטט בעתונות מתוך ישיבת הממשלה ואני מ"ניח שזה היה נכון. הנימוק שנאמר כאן, לא במיוחד לגבי אלון-מורה אלא לגבי ההתנחלות שבשטחים, היה שבכל מקום שיש ישוב ערבי עלינו להקים ישוב עברי-יהודי. אני מניח שזו לשון הכללה, אבל גם אם זו איננה תכנית מעשית — היא צריכה להביע את ה"עקרון.

לדעתי, חברי-הכנסת משה שמיר, במיוחד בשעה ש"אנחנו מנהלים משא-ומתן ורוצים — אני מניח שכל חברי הבית הזה רוצים — להגיע לאורח חיים משותף עם הערבים היושבים ביהודה, בשומרון ובחבל עזה, איננו צריכים להציג את מטרת ההתנחלות שלנו כאילו היא באה להתחרות בישוב הערבי. לא זו המטרה, לדעתי, ואינני חושב שהיא לטווח הנראה לעין גם ב"הישג ידינו. הרושם שהתגדרה הזאת יוצרת הוא רושם של התחרות.

משה שמיר (התחיה—בנאי):

מדוע נצרת-עילית חוקית, ושכם-עילית — לא?

ד"ר י. שמיר:

אבקש שלא להפריע, חברי-הכנסת שמיר.

משה שמיר (התחיה—בנאי):

האם זו ארץ אחרת?

ד"ר י. שמיר:

חבר-הכנסת שמיר, אתה רוצה שאוציא אותך מה-אולם? אני קורא אותך לסדר. לא ביקשת רשות לשאול שאלה.

משה דיין:

אדוני היושב-ראש, אבקש מאוד שלא להוציא מ"כאן את אלה שיושבים ב"שכונה" ההיא.

אני רוצה להביע את דעתי. חברי-הכנסת משה ש-מיר, אני מבין שאתה חולק עלי, אף שאנחנו יושבים בשכונות.

גאולה כהן (התחיה—בנאי):

עד שאתה תגמור את המשא-ומתן הם יגמרו את המדינה הפלתינאית. מתי תגמור את המשא-ומתן? מה יקרה בינתיים בשטח?

משה דיין:

חברת-הכנסת גאולה כהן, כל חברי הכנסת עדים לכך שאני משוחח עם חברת-הכנסת גאולה כהן שעות ארוכות, אבל עכשיו, כאן, אני מבקש אפשרות להביע את דעתי, של סיעת יחיד, דקות מספר. אני יודע ש"אנחנו חלוקים בדעות, אבל על-ידי קריאות-ביניים לא נסגור את הפער בינינו. תנו לי פשוט לומר את מה שאני חושב, לא את מה שאתם חושבים. אני לא אנהל

לא אתכם ולא עם שום איש דר-שיח בשאלות ותשו-בות. אבל מה שאומר, אני מקווה, יהיה ברור.

הנימוק הזה ובתקופה הזאת הוא, לדעתי, נימוק או הסדר שוגה ואיננו בהישג ידינו. זו אינה מטרתנו וזאת אני אומר כאחד מחברי הכנסת התומך בזכותה של ישראל להתיישב בכל מקום ומקום.

ובאשר לנימוק השני שנשמע, שקראתי עליו בע-תונות, כאילו צוטט — אני מניח שזה נכון — מיישבת הממשלה, והוא מדבר בזכות הקמת אלון-מורה במקום הזה, הנימוק האומר שהמקום הזה של אלון-מורה שולט מבחינה גיאוגרפית-טופוגרפית על הדרך לשכם — רבותי, אני חושב שזה נימוק פסול. לא זו הבעיה ולא כך אנחנו יכולים לגשת ולהסביר או לקבוע את מ"קומם של הישובים האזרחיים שלנו, לא שהישובים הערביים ישלטו על הדרכים של ישובים אזרחיים שלנו, ולא זו הדרך ולא זו ההנמקה ולא זו המטרה של הקמת הישובים העבריים וההתנחלויות, שאני תומך בהן, שהן יימצאו במקום שהן ישלטו על הדרך לשכם. על הגבול עם ירדן — כן; על הגבול עם סוריה — כן; על הגבול עם לבנון — כן; כל מקום שבו אנחנו צריכים לעצב או לייצב חזית נגד מדינה היכולה ללחום בנו, וגם על גב ההר, לתחנות מכים — כן; אבל על ישוב אזרחי, שכם, שאין לו לא טאנקים, לא מטוסים — אם אנח-נו נקבע לעצמנו כקריטריון היכן להקים ישובים עבריים שהם ישלטו על הדרכים ועל הישובים הערביים, אני חושש שהאמירה הזאת והעשייה הזאת יזיקו לנו יותר מאשר יועילו לנו בעניין המרכזי שהוא מציאת דרך, מסגרת, לאורח חיים משותף.

אני רוצה לומר לגבי הנושא השני, הנושא של פסקי-הדין של ה"בג"צ בעניין זה ואי-הגשמתו במועדו. ודאי שצריכים להגשים ולמלא אחרי פסקי-דין במלואם ובמועדם. אבל אילו היתה כאן ההצעה בנושא הראשון עומדת להצבעה בכנסת, להקים או לא להקים את אלון-מורה, אילו ההצבעה היתה בעניין זה, הייתי מצביע נגד הקמת הישוב אלון-מורה. אילו ההצבעה היתה בנו-שא האם להגשים או לא להגשים את פסקי-הדין בזמני ובמלואו, הייתי מצביע בעד להגשים את פסקי-הדין בז-מני ובמלואו ללא כל ספק וללא כל סייג. ואילו הייתי חבר אותו גוף מתיישבים של גוש-אמונים — ואינני מחסידיי של גוש-אמונים — אילו הייתי מחסידיי, לאחר שהממשלה קבעה את המקום האחר הייתי יורד מה-מקום, מקום נמצאים בו למחנה הצבאי חווארה, למשל, והייתי עולה למקום החדש שנועד להם. אין שום הכרח אובייקטיבי להישאר במקום הזה עד שיכינו את המקום החדש. אפשר לרדת ואחר כך לעלות לאותו מקום שקבעו להם. זה אליבא של מי שבעד זה, אילו הייתי במי-קומם, אבל אמרתי מראש — אילו עמדה השאלה בעד או נגד הקמת הישוב אלון-מורה הייתי מצביע נגד.

יגאל אלון (המערך):

האם אתה בעד המקום החדש?

ד"ר י. שמיר:

חברת-הכנסת דיין מבקש שלא להפריע לו ואני מכבד את רצונו.

חוברת י"א, ישיבה רצ"א

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון: מחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פניו אלון-מורה —

הברית המתנגדת להתנחלות בשטחים, שאנו ניתן לכם את הכסף שיאפשר לכם את ההתנחלות. בשטחים? — אז אני פי שבעה ופי שבעים-ושבעה בעד זה שאנחנו לא נתכופף מול הלחץ הזה. אפשר להתנגד להתיישבות בשטחים ואפשר שלא לתת לנו מענק, ויש סיבות אמריקניות טובות לכך. אבל הקשר הזה, חברי הכנסת, הוא בנפשנו, הקשר הזה הוא בנפשנו, ההכתבה הזאת היא בנפשנו.

אני רוצה לצטט לגבי פסק-הדין ולגבי גישתה של ארצות-הברית, לא במדויק אלא מהזכרון, את מה ש"אמר אחד מגדולי השופטים של בית-הדין העליון בארצות-הברית בנושא שהובא לפניו, שהנה האדמיניסטרציה האמריקנית רוצה לנהוג כך וכך וזה עומד בניגוד ל-קונסטיטוציה האמריקנית, ואותו שופט אמר: הקונסטיטוציה האמריקנית היא המוסד העליון של ארצות-הברית, אבל היא לא נועדה כדי שארצות-הברית תאבד את עצמה לדעת. אינני רוצה לומר בזה שלא צריך למלא אחרי פסק-הדין, ואני מצטט את האמירה האמריקנית. אבל מה שאני רוצה לומר בואת לגבי הדיון כאן הוא שאנו צריכים לראות, בראש-וראשונה, את השאלה של הצבעה, של החלטה, האם היא מקנה לנו חיים או האם היא צעד אם לא של איבוד לדעת או צעד של כשלון ושל פגיעה בעצמנו.

כאשר ההצעה המובאת כאן היום איננה נובעת מן השאלה האם להקים את אלון-מורה אלא היא הצעה להביע אי-אמון לממשלה, על הרקע הכללי הזה שכך יתפרש וכך יבין — כן התנחלות או אי התנחלות בשטחים — אני אביע אמון לממשלה.

הד"ר י. שמיר:

חברי הכנסת, אנו ניגשים להצבעה. אבקש שני מונים: חברי-הכנסת אהוד אולמרט ומיכאל חריש.

שוענת ארבל-אלמוליקו (המערך):
הצבעה נפרדת.

הד"ר י. שמיר:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה של סיעות המערך והתנועה לשינוי ויוזמה להביע אי-אמון לממשלה.

הצבעה

בעד הצעת סיעות המערך והתנועה לשינוי ויוזמה להביע אי-אמון לממשלה	43 —
נגד	60 —
נמנעים	3 —

הצעת סיעות המערך והתנועה לשינוי ויוזמה להביע אי-אמון לממשלה לא נתקבלה.

הד"ר י. שמיר:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה של סיעת מחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה.

משה דיין:

יגאל, כל פעם שאני קורא קריאת-ביניים אני שואל את הנואם אם הוא מסכים. הפעם אינני מסכים.

ההצעה שהוצעה כאן היא הצעת אי-אמון לממשלה. לא מוצעת ולא מובאת להצבעה השאלה אם להקים או לא להקים את הישוב אלון-מורה או אם להגשים או לא להגשים את פסק-הדין במועדו, ולזאת יש ודאי עורכי-דין שידונו ויעסקו בנושא של דחיית המועד. מה שמובא כאן היום להצבעה זה הצעה להביע אי-אמון על הרקע של הקמת הישוב אלון-מורה ושל הדחייה במועד של ההעברה למקום אחר.

צריך להיות יותר מנאיבי, ואינני חושב שיש ב"בית הזה איש אחד נאיבי, כדי שלא להבין שההצעה הזאת להביע אי-אמון לממשלה על הרקע הזה, בתכנה ובמשמעותה ובהדים שהיו לה, פירושה להביע אי-אמון לממשלה מתוך התנגדות להתנחלות בשטחים, בלי נימוקי-הביניים של הדחייה ושל המקום. אלה הם נימוקי-ביניים. ביסודו של דבר בחלוקת הקולות כאן, ותהיה ההנמקה אשר תהיה, משמעות הבעת אי-האמון היא לא הצבעה נגד אלון-מורה או נגד הדחייה במועד אלא הצבעה נגד הממשלה.

אני רוצה לומר לכל מי שמציעים להביע אי-אמון לממשלה והם בעד התנחלות, אלה שבכל הממשלות שהשתתפו בהן — ובחלקן גם לי היתה הזכות להשתתף בהן — היו בעד ועודם בעד התנחלות בשטחים וחילוקם של בעת-ההירדן, גוש-עציון וישובי קטיף ברצועת-עזה: גם הנוסחה הזאת, שלא להקים ישובים יהודיים בקרב אוכלוסייה ערבית צפופה, איננה נוסחת אמת בפי אלה שהחליטו להקים את ישובי קטיף ברצועת-עזה. היש בישראל שטח צפוף אוכלוסייה יותר מאשר ברצועת-עזה? ושמ הקימו את ישובי קטיף, אני מבין את ההגיון, ויש הגיון האומר שלא להקים ישובים יהודיים בשטחים, באותם מקומות שנועדו להימסר לירדן לפי תכנית החלוקה — תכנית-אלון. אבל זה איננו זהה לחלוטין עם הנוסחה של ישוב צפוף, כאשר ישוב צפוף זה גם ברצועת-עזה, וישובי קטיף הוקמו על-ידי המערך — ואני בעד זה — ברצועת-עזה.

המשמעות היסודית שתהיה להבעת אי-האמון הזאת היא התנגדות והסתייגות מהתנחלות בשטחים. כמו רוב חברי הבית, ואולי כמו הקיצוניים שבהם, אני בעד הידוק הקשרים בינינו ובין ארצות-הברית ככל האפשר. אבל אם מה שקראתי בעתון שכאילו דיווח שר הבטחון לראש הממשלה על אודות אחד מראשי ה-אדמיניסטרציה האמריקנית שקשר את שאלת המענק הכספי לישראל, או ההלוואה, בשאלת הקמת הישובים, שהנה "אתם מוציאים מיליונים או יש לכם תכנית להוציא מיליונים להקמת ישובים, ואתם רוצים שניתן לכם כסף לכך" — אינני יודע אם זה מדויק, אני אומר רק מה שקראתי בעתון — אם זה מדויק, ואם אמנם משמעות הדבר היתה: איך אתם מצפים מאתנו, מארצות-

— הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדרווח פינוי אלון-מורה —

הצבעה

מזכיר פעיל (מחנה שלי):
אני מבקש למנות.

בעד ההצעה של החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון להביע אי-אמון לממשלה — מיעוט

נגד — רוב
ההצעה של החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון להביע אי-אמון לממשלה לא נתקבלה.

חז"ר י. שמיר:

הישיבה הבאה של הכנסת ביום שני הבא בשעה 16:00. ישיבה זו נעולה.

הצבעה

בעד הצעת מחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה — 24

נגד — 58

הצעת סיעת מחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה לא נתקבלה.

חז"ר י. שמיר:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה של החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון להביע אי-אמון לממשלה.

הישיבה ננעלה בשעה 14:04.

נספחות

א. מדרגות לשיבות רפ"ט—רצ"א

- א. שאילתות ותשובות.
- ב. חוק העונשין (תיקון מס' 9), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- ג. חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 11), תש"ם—1979 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ד. חוק לתיקון ולהארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תש"ם—1979 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ה. החלטות בדבר אישור הוראות בצווים:
 1. בצו שעת-חירום (תשלומי חובה על מלאי של טור בין — שמן ומארגארינה) (מס' 2), תש"ם—1979;
 2. בצו שעת-חירום (תשלומי חובה על מלאי של טבין — חלב ומוצרי), תש"ם—1979.
- ו. חוק שיפוט בתי-דין יהודים קראים (נישואין וגי-רושין), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- ז. חוק בתי-הדין הדתיים הדרוזיים (תיקון מס' 4), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- ח. חוק בית-הדין לעבודה (תיקון מס' 8), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- ט. חוק בית-הדין לעבודה (תיקון מס' 9), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- י. הצעות לסדר-היום.
- יא. חוק יסוד: בתי-המשפט (קריאה ראשונה).
- יב. חוק בתי-המשפט (הוראות מעבר), תשל"ח—1978 (קריאה ראשונה).
- יג. חוק התובלה האווירית, תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- יד. חוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים) (תיקון), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- טו. חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון מס' 12), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- טז. חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון מס' 13), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- יז. מצבן הכספי של הרשויות המקומיות — הצעת חברי-הכנסת י. ז. אמיר.
- יח. חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 11), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- יט. חוק לתיקון פקודת החברות (מס' 16), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- כ. חוק לתיקון פקודת השותפויות (מס' 2), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- כא. חוק תקנת השבים, תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- כב. חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 5), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- כג. חוק דיני עבודה (הסכם להקמת שדות-תעופה בנגב), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- כד. חוק יסודות המשפט, תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- כה. חוק יסוד: החקיקה (קריאה ראשונה).
- כו. חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשל"ח—1978 (קריאה ראשונה).
- כז. חוק הספנות (ימאים) (תיקון מס' 3), תשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- כח. חוק לתיקון פקודת בתי-המשפט העירוניים (מס' 6), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- כט. חוק המועצות החקלאיות (עונשין), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- ל. חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון מס' 2), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- לא. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (תיקון מס' 2), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).
- לב. הצורך בייעול גביית מס הכנסה ומס ערך מוסף — הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמולינו, ג. האוזנר, ד. גולומב וש. אליהו.
- לג. הקמת רשות לפיתוח הגליל — הצעת חברי-הכנסת י. כהן.
- לד. מגמה להעלאת תעריפי פרמיות הביטוח — הצעת חברי-הכנסת מ. עמאר, מ. פעיל ומ. וירשובסקי.
- לה. מעמדם של עובדי מדינה — הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמולינו וא. מלמד.
- לו. כינון המטה למלחמה באינפלציה — הצעת חברי-הכנסת ע. אמורי.
- לז. החלטת הממשלה על הקפאת המחירים — הצעת חברי-הכנסת ד. גולומב.
- לח. השביתה באי הסחר — הצעת חברי-הכנסת מ. אלגרבלי, י. ז. אמיר, מ. כהן, מ. פעיל וש. שטרן-קטן.
- לט. שינוי שיטת הסובסידיות מסיבסוד המצרך לסיבסוד הנצרך — הצעת חברי-הכנסת מ. פעיל וח. בר-לב.
- מ. יום הסביבה הבין-לאומי — הצעת חברי-הכנסת י. תמיר.
- מא. החינוך בתפוצות — הצעת חברי-הכנסת י. יצחקי.
- מב. העדר רופאים בירוחם — הצעת חברי-הכנסת י. ז. אמיר, ת. טובי, ר. מילוא וש. שטרן-קטן.

מח. חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ם—1980 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).

מט. חוק מילווה בטחון (מפעלים מאושרים) (תיקון מס' 4), תש"ם—1980 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).

ג. הצעת סיעות המערך, התנועה לשינוי ויוזמה, התזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון ומחנה שלי להביע אי-אמון לממשלה בשל החלטתה לדחות פניו אלון-מור רה.

נא. חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום (יהודה ושומרון, חבל עזה, רמת-הגולן, סיני ודרום-סיני — שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תש"ם—1979 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).

מג. הצורך הדחוף להגיש עזרה לנפגעי הרעב בקאמ-בוזיה — הצעת חברי-הכנסת א. רון, ע. גוף, מ. וילנר, א. אבנרי, א. אבטבי וד. שילנסקי.

מד. המדיניות הכלכלית של הממשלה והסקטור היצרני בארץ — הצעת חברי-הכנסת ע. הדר.

מה. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 21), תשל"ז—1978 (קריאה ראשונה).

מו. חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום (יהודה ושומרון, חבל עזה, רמת-הגולן, סיני ודרום-סיני — שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).

מז. חוק בחירות לגופים ציבוריים (תיקון מס' 2), תש"ם—1979 (קריאה ראשונה).

ב. הצעות לסדר-היום לשיבות רמ"מ—רצ"א

793. ש. ארכי-אלמולתו (המערך): בלימת האבטלה. 794—796. מצב התעסוקה באופקים — הצעות חברי-הכנסת א. מויאל, י. בן-מאיר ומ. קצב.

ג. הצעת חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 11), תש"ם—1979

הצו יוטל על הנשפט במקום על הוועדה המקומית; פנייה של אחת הרשויות האמורות משחררת את השאר מחיובן.

207ב. מעצר הנשפט עד ביצוע הצו

הטיל בית-משפט על הנשפט לבצע צו על-פי סעיף 207א(ב) או (ג) והוא לא ביצע אותו, רשאי בית-המשפט, על-פי פנייה של אחת הרשויות האמורות בסעיף 207א(ג), לצוות על מע-צר הנשפט עד לביצוע הצו.

207ג. שמירת דינים

האמור בסעיפים 207א ו-207ב אינו בא לג-רוע מהוראות כל דין אחר אלא להוסיף עלי-הן.

2. אי-תחולה

חובת הפנייה האמורה בסעיף 207א(ג) לחוק העיקרי לא תחול לגבי צווים שניתנו לפני פירסום חוק זה ברשמות.

1. הוספת סעיפים 207א—207ג

אחרי סעיף 207 לחוק התיכנון והבנייה, תשכ"ה—1965¹, יבוא:

"207א. ביצוע צו

(א) הטיל בית-משפט על הוועדה המקומית לבצע צו לפי סעיף 205(1) או (2) תבצע או-תו הוועדה תוך המועד שנקבע בו.

(ב) הוועדה המקומית רשאית, לאחר שעינה בחוות-דעתו של מפקד משטרת המחוז, לבקש שבית-המשפט יצווה על הנשפט לבצע צו כאמור בסעיף קטן (א) במקום הוועדה המקומית.

(ג) עברו שלושה חודשים מהמועד שנקבע לביצוע צו כאמור בסעיף קטן (א) והוא לא בוצע, יפנו הוועדה המקומית, הוועדה המחוזית או היועץ המשפטי לממשלה או נציגו אל בית-המשפט ויבקשוהו שיצווה כי ביצוע

1 ס"ח תשכ"ה, עמ' 307; תשל"ט, עמ' 14.

ד. הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום

(תשלומי חובה), תש"ם—1979

3. הארכת תוקף

תקפן של התקנות העיקריות מוארך בזה עד ליום ט"ו בטבת תשמ"ג (31 בדצמבר 1982).

4. תחילה

תחילתו של חוק זה ביום י"ב בטבת תש"ם (1 בינואר 1980).

1. תיקון תקנה 14

בתקנה 14 לתקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תשי"ח—1958¹ (להלן — התקנות העיקריות), אחרי "ותעודות אחרות" יבוא "לרבות דין-וחשבון".

2. תיקון תקנה 15

בתקנה 15(א) לתקנות העיקריות, בפסקה (2), במ-קום "סירב למסור" יבוא "לא מסר".

1 ס"ח תשכ"ד, עמ' 175; תשל"ח, עמ' 48.

ה. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות היטלים

בהתאם לתקנה 3 לתקנות-שעת-חירום (תשלומי חו-בה), תשי"ח-1958¹, מחליטה הכנסת לאשר אותן הוראות בצו שעת-חירום (תשלומי חובה על מלאי של טובין — שמן ומארגארינה) (מס' 2), תש"ם-1979², שכתוצאה מהן מוגדל היטל או מוטל היטל על טובין שהיו פטורים ממנו.

- 1 ס"ח תשכ"ד, עמ' 175; תשל"ח, עמ' 48.
- 2 ק"ת תש"ם, שיעורי מק"ח 290, עמ' 58.

ו. החלטה בדבר אישור הוראה המטילה היטל

בהתאם לתקנה 3 לתקנות-שעת-חירום (תשלומי חו-בה), תשי"ח-1958¹, מחליטה הכנסת לאשר ההוראות המטילות היטל על טובין שהיו פטורים ממנו בצו תש-לומי חובה על מלאי של טובין — חלב ומוצרי, תש"ם-1979².

- 1 ס"ח תשכ"ד, עמ' 175; תשל"ח, עמ' 48.
- 2 ק"ת תש"ם, שיעורי מק"ח 292, עמ' 61.

ז. הצעת חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום (יהודה ושומרון, חבל עזה, רמת-הגולן, סיני ודרום-סיני — שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תש"ם-1979

1. הארכת תוקף תקפן של תקנות-שעת-חירום (יהודה ושומרון, חבל עזה, רמת-הגולן, סיני ודרום-סיני — שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תשכ"ז-1967¹ מוארך בזה עד יום ה' בטבת תשמ"ב (31 בדצמבר 1981).
2. תחילה תחילתו של חוק זה היא ביום י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979).

- 1 ס"ח תשכ"ח, עמ' 20; תשל"ה, עמ' 229; תשל"ו, עמ' 182.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לסעיף 1

לשם החוק

- צ. ביטחון מציע: במקום שם החוק יבוא: "חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום לשטחים הכבושים (הגדה המערבית ורצועת עזה)".
- מ. פעיל מציע: במקום שם החוק יבוא: "חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום בשטחי הממשל הצבאי ברמת-הגולן, בגדה המערבית, ברצועת עזה ובקידמת סיני — שיפוט בעבירות ועזרה משפטית".
- א. אבנרי מציע: במקום שם החוק יבוא: "חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום (השטחים הכבושים), תש"ם-1980".

לסעיף 2

ולמקרה שהסתייגות זו לא תתקבל מציע:

- צ. ביטחון מציע: במקום "י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979) יבוא 5 בינואר 1980".
- צ. ביטחון מציע: במקום "י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979) יבוא 5 בינואר 1980".

"תחילתו של חוק זה היא למחרת אישור בקרי"
אה שלישית במליאת הכנסת.

מ. פעיל מציע:
במקום הסעיף יבוא:

ה. הצעת חוק מילווה בטחון (מפעלים מאושרים) (תיקון מס' 4), תש"ם—1980

1. תיקון סעיף 2 (ריס), תשל"ד—1974¹, במקום "לשנת המס 1975 בסעיף 2(2) לחוק מילווה בטחון (מפעלים מאושרים)" ואל"ך "יבוא" "לשנות המס 1975 עד 1979".

1 ס"ח תשל"ד, עמ' 67; תשל"ה, עמ' 165; תשל"ו, עמ' 158; עמ' 294.

ט. הודעת שר הפנים בעקבות מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה וועדת הכלכלה בדבר הסכנה לגידולים חקלאיים מתחנת הכוח המוקמת בחדרה *

מנגנון שיפקח על השפעות התחנה על החי, הצומח והסובב באזור, כולל בריאות האדם והסביבה. נציגי האזור יהיו מיוצגים בגופי הפיקוח.

לכבוד
מר יצחק שמיר
יושב-ראש הכנסת
מכובדי,

משרד הפנים והמועצה הארצית לתיכנון ולבנייה קיבלו את רוב המלצות ועדת הפנים ואיכות הסביבה וועדת הכלכלה.

על-פי סעיף 85 לתקנון הכנסת אני מפרט להלן את פעולות משרדנו בקשר למסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה וועדת הכלכלה בדבר הסכנה לגידולים חקלאיים מתחנת הכוח המוקמת בחדרה.

משרד הפנים, באמצעות איגוד ערים לאיכות הסביבה שהוקם ובאמצעות מערך הניטור שהוקם באזור, ימשיך לעקוב אחרי ההשפעות של הפעלת התחנה על החי והצומח ויוודא שלא ייגרמו נזקים לסביבה, לאדם ולרכושו.

המועצה הארצית לתיכנון ולבנייה נתנה דעתה לבעיות המועלות בהצעה לסדר-היום, ובתקנון שאושר להסבת התחנה להפעלה בפחם נקבעו ההסדרים המתאימים על מנת למנוע את הנזקים לחקלאות. נקבע

בכבוד רב,

יוסף בורג
שר הפנים

* הונחו על שולחן הכנסת ביום כ' בחשוון תשל"ט (20 בנובמבר 1978).

י. הודעת שר הפנים בעקבות מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בעניין הפיצוץ באוטובוס בירושלים *

קות בטחוניות בתחבורה הציבורית בירושלים, לרבות בתחנות הסעה ובחניוני אוטובוסים.

לכבוד
מר יצחק שמיר
יושב-ראש הכנסת
משכן הכנסת
ירושלים
מכובדי,

סוכם שיופעלו רק תלמידי כיתות י"א—י"ב, כי הפעלתם תיעשה במסגרת המשמר האזרחי על בסיס התגבשות וכי אין לחייב מי מהם לצאת למשימה זו במסגרת פעולות המשמר האזרחי, אם קיימת או תועלה התנגדות מצדם להשתתף במשימה הספציפית הזאת. המשמר האזרחי מעבד נוהל הפעלה של הנושא ומקיים מגעים עם הנהלת "אגד" בירושלים במטרה להשיג שינוי פעולה בין נהגי האוטובוסים לתלמידים. משרד החינוך והתרבות הבטיח מצדו לסייע למשמר האזרחי בכל הנושא ההסברתי, ביצוע ההדרכות וקיום קשר עם מנהלי בתי-הספר.

על-פי סעיף 85 לתקנון הכנסת אני מפרט להלן את פעולות משרדנו בקשר למסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בעניין הפיצוץ באוטובוס בירושלים.

המשטרה קיימה מגעים עם משרד החינוך והתרבות ונתקבלה הסכמת המשרד להפעלת תלמידים לבדיקת

* הונחו על שולחן הכנסת ביום ל' בשבט תשל"ט (27 בפברואר 1979).

שיים שבסיומה יופקו לקחים ומסקנות להמשך ההפעלה. התכנית היא להתחיל בהפעלה נסיונית זו בכ"ו בטבת תש"ם (15 בינואר 1980).

על פי התכנית, בשלב ראשון יוחל בהפעלה נסיונית של תלמידים מתנדבים ממספר בתי-ספר במספר קווי אוטובוס בירושלים; נקבעה תקופת נסיון בת חודש

בברכה

יוסף בורג
שר הפנים

יא. מסקנות ועדת החינוך והתרבות של הכנסת על ההפרעות באסיפה באוניברסיטה העברית

סוג, תוך הבעת דעות חפשיות, כנהוג במדינה דמוקרטית אך אין לאפשר בה קיום הפגנות פוליטיות.

ג. הוועדה רואה בהכנסת המשטרה לקאמפוס האוניברסיטאי תופעה בלתי רצויה.

ד. הוועדה ממליצה לפני שר החינוך והתרבות לפעול לזירוז עבודת הוועדה שהוקמה באוניברסיטה לשינוי ועידכון תקנון המשמעת הקיים ולכלול בו סעיפים אשר יאפשרו טיפול מהיר ויעיל במקרי התפרעויות בקאמפוסים. זאת בעקבות המעורבות הפוליטית הגוברת של ציבור הסטודנטים והתסיסות המתלוות להן.

ה. הוועדה מבקשת משר החינוך והתרבות לדווח לה תוך שישה חודשים על דרכי יישום הנחיותיו של התקנון החדש.

מליאת הכנסת העבירה ביום כ"ד בשבט תשל"ט (21 בפברואר 1979) לדיון בוועדת החינוך והתרבות הצעות לסדר-היום שהגישו חברי-הכנסת י. שריד, א. אבנרי, צ' ביטון, ז. עטשי, ר. מילוא וש. אלוני בנושא הנ"ל.

ועדת החינוך והתרבות קיימה ישיבה בנושא ובמהלכה שמעה דברים מפי נשיא האוניברסיטה העברית מר א. הרמן ועוזר דיקן הסטודנטים מר א. שגיא.

בעקבות זאת באה הוועדה לידי המסקנות הבאות:

א. הוועדה מביעה מורת רוח מתופעת האלימות בקאמפוס.

ב. הוועדה רשמה לפנייה הודעת נשיא האוניברסיטה על המדיניות הנקטה באוניברסיטה, האומרת שיש לאפשר בירורים ודיינים פוליטיים ורעיוניים מכל

יב. מסקנות ועדת החינוך והתרבות של הכנסת בדבר שאלת קיומן של קייטנות לילדים בעיירות פיתוח נוכח קיצוצים בתקציב

אחרות את דוגמת מפעל הקייטנות של המועצה המקומית בית-שמש, אשר גייסה מירב עובדי המוניציפל לעבודה במפעל הקייטנות, גייסה מתנדבים מבני נוער המקום וחסכה בדרך זו כספים רבים.

ד. דעת הוועדה כי יש להמשיך ולקיים את מפעל ההזנה בקייטנות, גם אם במתכונת צנועה יותר, ולחפש דרכים בלתי שיגרניות לקיום קייטנות בגנים ציבוריים, בקאמפוסים של אוניברסיטאות ובמקומות ציבור מתאימים אחרים תוך שילוב עובדי אותם מוסדות כמתנדבי הקייטנות.

ה. הוועדה פונה לתנועות הנוער ליתר יומה ומעורבות בהפעלת קייטנות הקיץ בערי הפיתוח ובשכונות המצוקה.

ו. הוועדה ממליצה לפני שר החינוך והתרבות לפעול לשילוב-יתר של הורים מתנדבים בהפעלת הקייטנות.

ז. הוועדה מבקשת משר החינוך והתרבות לדווח לה תוך שישה חודשים על ביצוע המסקנות.

מליאת הכנסת העבירה ביום כ"ד בסיון תשל"ט (19 ביוני 1979) לדיון בוועדת החינוך והתרבות הצעות לסדר-היום שהגישו חברי-הכנסת א. נמיר בנושא הנ"ל.

הוועדה קיימה ישיבה בנושא. במהלכה שמעה דברי מנציגי השלטון המקומי, ראש המועצה המקומית בית-שמש וסגל עובדי המוניציפל משרד החינוך והתרבות. כן נמסר לוועדה מידע על הבעיות הקשות בקיום מפעל הקייטנות בצפת.

ואלה מסקנות הוועדה:

א. הוועדה מביעה דאגתה כי נוכח הקיצוצים בתקציב הרשויות המקומיות ייפגעו הילדים הנזקקים ביותר — ילדי ערי הפיתוח ושכונות הערים.

ב. הוועדה קובעת כי יש להגדיל את השתתפות משרד החינוך והתרבות במפעל הקייטנות בערי פיתוח ובשכונות הערים, ולראות בהן חלק אינטגרלי ממערכת החינוך המשלים.

ג. הוועדה מציעה לאמץ גם ברשויות מקומיות

יג. מסקנות ועדת המשנה של ועדת החינוך והתרבות בדבר ממצאי דו"ח

פרופ' מינקוביץ על מערכת החינוך

יהיה לבנות תכנית לימודים המתואמת עם מצב בו של כל תלמיד.

3. הוועדה ממליצה לפני שר החינוך והתרבות, שהאגף לתכניות לימודים יעדיף בתכנית העבודה שלו כתיבת תכניות לימודים בסיסיות (ראה סעיף 1) לשם התאמתן לבתי-ספר טעוני טיפוח.

ג) התלמיד ומשפחתו

1. הוועדה ממליצה לפני שר החינוך והתרבות להרחיב בצורה גיכרת את רשת החינוך למבוגרים — זאת לאור המצב שלפיו 13% מהילדים גדלים במשפחות ללא השכלת יסוד.

2. הוועדה קובעת כי בתכניות הלימודים ב-סמינארים ובבתי-ספר להכשרת מורים במוסדות ההשכלה הגבוהה יש לשים דגש מיוחד על מערכת הטיפוח, ההוראה המשקמת, האיבחון והרקע של התלמיד הטעון טיפוח.

ד) מורים

1. הוועדה מציעה להחיל במערכת החינוך שיטת שחר תמריצים אשר תעודד מורים מנוסים, מעולי לים ובעלי מוטיבאציה לפנות להוראה בבתי-ספר טעוני טיפוח בערי הפיתוח ובשכונות הערים.

2. הוועדה מציינת פעלם ומסירותם של מורים ומנהלים המקדישים את מיטב כוחותיהם ומצליחים לקדם את מערכת החינוך לתלמידים טעוני טיפוח. הוועדה פונה לכלל ציבור המורים לגלות יתר מעורבות בקשר שבין בית-הספר לקהילה.

3. הוועדה מציעה כי האוניברסיטאות תשתפנה עצמן בסיעה פעיל לבתי-ספר טעוני טיפוח בהפצת עלת שיטות הוראה, תכניות לימודים ואמצעי טיפוח מיוחדים, ותעזור בתכנון ובמעקב.

ה) הכשרת מנהלים

הוועדה מציעה לשר החינוך והתרבות להפעיל בית-ספר גבוה להכשרת מנהלים לבתי-ספר טעוני טיפוח.

ו) הוועדה פונה לשר החינוך והתרבות ליוזם יתר שילוב בין מערכות החינוך בערי הפיתוח ושכונות המצוקה עם מערכות החינוך בשכונות המבוססות ובהתיישבות הוותיקה.

ז) הוועדה מבקשת משר החינוך והתרבות לדווח לה תוך שישה חודשים על ביצוע המסקנות.

מליאת הכנסת העבירה ביום י"ג בתמוז תשל"ז (29 ביוני 1977) לוועדת החינוך והתרבות הצעות לסדר-היום שהגישו חברי-הכנסת מ. פעיל, מ. קצב וז. גרוסמן בנושא הנ"ל.

ועדת החינוך והתרבות קיימה שתי ישיבות בנושא והעבירה את המשך הטיפול בו לידי ועדת משנה (חברי הוועדה: מ. אלגרבלי — יושב-ראש, מ. קצב, י. יצחקי, ש. שטרן-קטן, מ. פעיל וי. שריד). ועדת המשנה התכנסה שמונה פעמים ושמה עדייות מפי נציגי משרד החינוך והתרבות, מורים, מנהלים, אנשי חינוך, מורים בסמינארים ובאוניברסיטאות. הוועדה ביקרה בבתי-ספר טעוני טיפוח מן הקשים במדינה ועמדה מקרוב על עבודת החינוך הנעשית שם.

ואלה מסקנות הוועדה:

א) משאבים

1. הוועדה קובעת כי צימצום הפער בתנאי-הסביבה יביא לצימצום הפער בהישגי החינוך.

2. לפיכך ממליצה הוועדה לפני הממשלה כי להבא ישנון שיטות האיכלוס ותיבניה שכונות אינטגרטיביות.

3. ועדת החינוך והתרבות קובעת בצער כי פער התשומות בחינוך בכמות ובאיכות בין בתי-ספר טעוני טיפוח לבין בתי-ספר מבוססים ממשיך להיות לרעת התלמידים מושכבות החל-שות. לפיכך ממליצה הוועדה לפני שר החינוך והתרבות לקבוע שיטות וגוהלים ברורים כדי להעלות, תוך העדפה, את איכות התשומות בבתי-הספר בהם לומדים ילדים טעוני טיפוח.

4. הוועדה ממליצה לפני שר החינוך והתרבות לפעול להתחלת חינוך חובה על גילאי 3—4 בשכונות מצוקה ובערי פיתוח.

5. הוועדה ממליצה לפני שר החינוך והתרבות להנהיג בתוך 2—3 שנים הפעלה הדרגתית של יום ארוך בבתי-ספר בשכונות מצוקה וערי פיתוח.

ב) תכניות לימודים

1. הוועדה קובעת כי על מערכת החינוך חלה חובה לדאוג כי לא יאוחר מכיתה ב' יוקנו מיומנויות היסוד — קריאה, כתיבה, פעולות חשבון — לכל ילדי ישראל, ובית-הספר יפעיל מעקב מדוייק לגבי התקדמותו של כל ילד.

2. הוועדה ממליצה לפני שר החינוך והתרבות לפעול לקביעת תכניות לימודים מודולאריות נסיוניות שיתפרסו על 13 שנות לימוד, כך שאפשר

